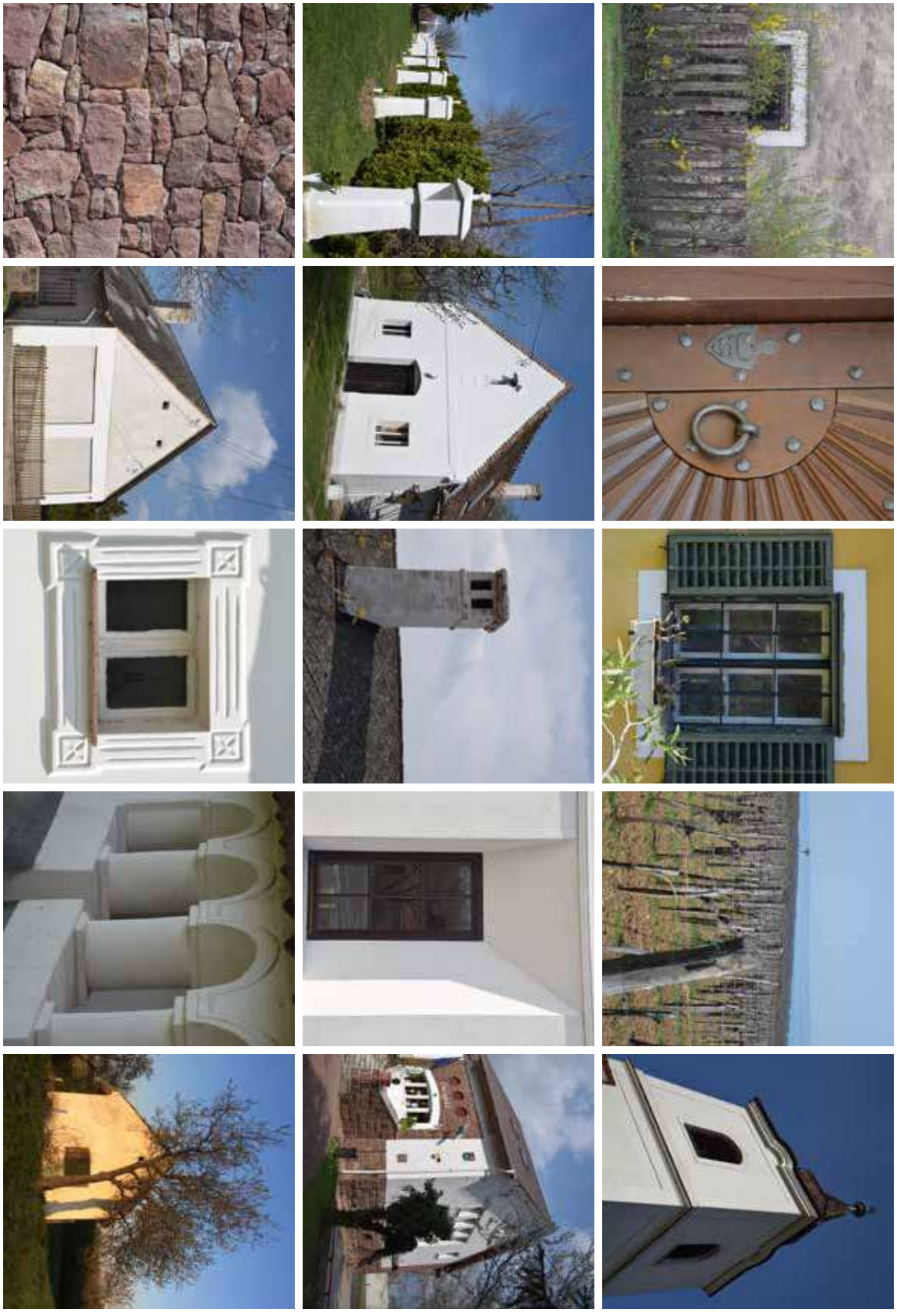

ZÁNKA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017. december

Völgyzugoly Műhely Kft.

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ 5

1. BEVEZETŐ 6

2. ZÁNKA BEMUTATÁSA 7

3. ÖRÖKSÉGÜNK 11

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK 17
   - Öregfalu 18
   - Újhegy 19
   - Új lakóterületek 20
   - Balaton parti hétvégiházas területek 21
   - Nagy kiterjedésű idegenforgalmi területek 22
   - Zártkertek 23
   - Külterületek 24

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK 25

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ – AJÁNLÁSOK ELTÉRÔ KARAKTERÛ TERÜLETENKÉNT 43
   - Öregfalu 43
   - Újhegy 50
   - Új lakóterületek 51
   - Balaton parti hétvégiházas területek 53
   - Nagy kiterjedésű idegenforgalmi területek 54
   - Zártkertek 55
   - Külterületek 58

7. JÓ PÉLDÁK 59

8. KÉPJEGYZÉK 69

9. IRODALOMJEGYZÉK 74

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Zánkaiak, nyaralótulajdonosok, Zánka barátai!

Elkészült és immár kézbe vehetjük Települési Arculati Kézikönyvünket, iránymutatást kapva épített környezetünk megőrzésére, továbbépítésére. A kialakítást a végső tartalom megszületését gondos előkészítő munka előzte meg. A települést, életkoruknál fogva jól ismerő törzsgyökeres zánkaiak segítették a településrészek régi elnevezését megtalálni. Lakossági Fórumokon igyekeztünk – Tervezők, Tisztségviselők, itt élők, időtálló, Zánka arculatát meghatározó könyvet létrehozni. Igyekeztünk a múlt építészetét mai igényeinkkel egyeztetve – sajnos építészeti múltunk nagy része átépítődött, vagy megsemmisült – egy várhatóan szép, korszerű, a múlt gyönyörű Balaton-felvidéki, balatonparti megjelenését is őrző, felidéző, iránymutató, azt segítő kézikönyvet létrehozni. Ennek a könyvnek az útmutatásait, előírásait tiszteletben tartva, további fejlesztéseink, építkezéseink szép és kedves falunkat otthonossá, egyedivé, lakhatóbbá teszik. A munkában részt vevőknek köszönöm a közös munkálkodást, remélve hogy ezzel magunknak és utódainknak megfelelő segítséget tudunk adni terveink, elképzeléseink megvalósításához.

Filep Miklós

polgármester

1. BEVEZETŐ

Zánkán járva-kelve, a térképeket vizsgálva különböző korszakok lenyomatát láthatjuk a településen. A különböző korszakok az eltérő igények, lehetőségek és a változó ízlés következtében, eltérő településrészeket eredményeztek. Mégis harmonikusnak érezzük a kialakult összhatást, s az itt lakók és nyaralók célja sem lehet más, mint megőrizni ezt a kialakult harmóniát. A Zánkán ingatlant vásárlók és építkezők választása nem véletlenül esett éppen a Balaton-felvidéknek erre a kis településére. Megkapó a táj szépsége, a Balaton közelsége. Mindannyiunk közös érdeke és felelőssége, hogy a jövőben épülő házak illeszkedjenek a kialakult településképbe, megőrizve mindazt, amit szeretünk Zánkán. De milyen házat építsünk, ami nem csorbítja az összhangot? Erre próbál választ adni a településképi arculati kézikönyv, bemutatva Zánka településképi arculatát, természeti környezetét, épített és természeti értékeit és mindazon elemeket, melyek a településre jellemzőek. A kiadvány segítséget szeretne nyújtani az építtetőknek, ahhoz, hogy a saját elképzeléseiket megvalósítva, környezetbeillő épületet építsenek. Iránymutatást ad arra nézve, hogy Zánka településképi arculatába milyen épületek illenek, mi a hagyomány, mi a követendő példa. Reményeink szerint a településen élők átlapozva a kézikönyvet felfedezik Zánka értékeit. Mindazon szép épületek és környezet, amelyek mellett a mindennapok rohanásában elmennek, most más perspektívában látszik és rámutat arra, hogy tudatos építkezéssel, egy település értékeit megőrizve milyen településképet alakíthat ki, mely az ott élőknek otthonos, szép környezetet teremt.

2. ZÁNKA BEMUTATÁSA

A Balaton-felvidék települése

Zánka a Balaton-felvidék egyik kis települése. A Balaton-felvidéki táj az emberi tevékenység és a természeti környezet harmonikus kölcsönhatása révén alakult ki, s a már nyolc évezrede itt találkozó különböző kultúrák formálták – kiemelkedő kultúrtörténeti, földművelés-gazdálkodástörténeti és néprajzi értékeket hordoz, illetve gazdag fürdőkultúrával és természetgyógyászattal rendelkezik. A Balaton-felvidék települései természetesen tükrözik ezt a sokféleséget, ugyanakkor jellegzetes, erre a vidékre jellemző képet mutatnak régi borospincéikkel, nádtetős parasztházaikkal, templomaikkal és modern, de a tájba jól illeszkedő épületeikkel. E vidék egyik legfontosabb jövedelemforrása a turizmus, s nem csupán ámulatba ejtő szépségű tájegységi értékei miatt, hanem a vidéki közösségek kultúrája, az építészet, a kézműves tradíciók okán, továbbá történeti gasztronómiája, kitűnő borai és a lakosság vendégszeretete folytán, melyek egyaránt fontosak az itt élők, az ide látogató vendégek, turisták számára.

2. ZÁNKA BEMUTATÁSA

A Balaton-parti fürdőtelepülés

A szabadvízi strandolás a századforduló táján vált divatossá a Balaton környékén. Mivel Zánkán a falu viszonylag távol esett a Balatontól, s a község és a tó között nem volt egyetlen épület sem, így itt később kezdődött meg az ilyen irányú fejlődés. 1900-ban kezdték el építeni Zánka nyaralótelepének első házát, s közben a falu jobb módú családjai is igyekeztek a fürdőéletet megindítani. Ez a filoxéra vész miatt elszegényedett falunak egy kis reményt nyújtott a fellendülésre. 1909-ben adták át a Budapest-Tapolca vasútvonalat, amely lökésszerű fejlődést eredményezett, 1911-ben nyílt meg az első vendéglő (ma Fészek panzió). Az 1910-es években a strand is kiépült a korábbi ököritató helyén, a mai strand Rákóczi utca felőli részén. Az 1930-as évek elején indult meg a nyaralótelep erőteljes fejlődése. Nemcsak nyaralók, de lakóházak is nagy számban épültek, sokan telepedtek itt le nyugdíjas korukra. Egyedülálló a falutól mintegy 3 km-re fekvő valamikori Úttörőváros, melynek alapkövét 1969-ben tették le, mellyel tovább színesedett Zánka idegenforgalmi kínálata és országszerte ismertté vált. Az 1970-es évektől egyre inkább erősödött a tömegturizmus, ami a mai napig fontos megélhetési forrás a zánkaiaknak.

Bor, gasztronómia és turizmus

A Balaton-felvidék országunk meghatározó borvidéke, melyen belül Zánkán is kiváló termőhelyi adottságú területek találhatók. A Zánka Nivegy-völgyi Borút Egyesület célja, hogy a Balaton-felvidéki bortermelők között a Nivegy-völgyhöz, mint tájegységhez kötődő borvidéket formáljanak és tartsanak fenn. Az itt élő családokban generációkra visszamenően végezték a szőlő termesztést és a borkészítést. Az utóbbi években sorra jelennek meg a településen a magas gasztronómiai élményt nyújtó vendéglátó helyek. A fentieken túl a Káli-medence, a Balaton közelsége, a gyógynövény kultúra mind Zánka turisztikai kínálatát színesítik, s teszik kedvelt idegenforgalmi célponttá a települést.

2. ZÁNKA BEMUTATÁSA

Erős közösség

Habár Zánka nem számít nagy településnek, mégis számos aktív civil szervezet működik a területén, melynek köszönhetően élénk a közösségi és kulturális élet. A zánkai értékleltár is külön kiemeli a civil szervezetek fontosságát és részletesen bemutatja történetüket és tevékenységüket, jelezve ezzel a község életében betöltött fontos szerepüket

Index
12. – 14.

Református templom

A templom a Balaton-felvidék egyik legrégebbi, legjobb állapotban fennmaradt románkori temploma, néhány különleges építészeti megoldással. A természetes dombra telepített, Szent István tiszteletére szentelt, templom egyik érdekessége a hajó keleti oldalán nyíló kívül szögletes, belül íves kialakítású szentély. A szentély fölé a 19. században emeltek tornyot. A hajóteret délről három félköríves záródású, szűk nyílású ablak világítja meg. A másik ritka építészeti vonás a hajónyi szélességű nyugati torony, amelyet a 13. században a nyugati homlokzatot megbontva és annak köveit felhasználva építettek. A karzatszinten két díszes ikerablakot képeztek ki a nyugati és a déli homlokzaton. Ezekbe az ikerablakokba római kori, vörös homokkőből faragott, feltehetően a környékbeli villákból származó oszlopokat építettek be.

Tájház

A tájház Zánka 1736. évi újratelepítésének emléke, amikor a törökkori elnéptelenedés után német és magyar ajkú protestáns telepesek építették újra a falut. A tájház az újratelepítés során meghatározó szerepet játszó Siffertekker család tulajdonát képezte: háromosztatú zsellérház szobával, konyhával, kamra-hombárral. A tájház a Balaton-felvidék népi építészetének jó ismert jegyeit hordozza.

A tájház bútoraival és egyéb berendezési tárgyaival, viseleteivel bemutatja a ma már letűnt, hagyományos Balaton-felvidéki paraszti világot. Az itt élt emberek – szőlőtermesztők, állattenyésztők, favágók, nádvágók, kőfaragók, nádazók, halászok használati tárgyait és eszközeit hosszú évek gyűjtőmunkájával őrizte meg a faluközösség.

Index
21. – 26.

Pincék, présházak

A korábban meghatározó, mára már jelentősen visszaszoruló, de lassan talán újraéledő szőlő- és bortermeléshez kapcsolódó présházak és pincék építményei még ma is meghatározóak a zánkai tájban. A szőlőhegyi épületek harmonikus kapcsolata a tájjal szívmelengető. Kezdetben valószínűleg földbe vájt pincék lehettek, majd fokozatosan megépültek a föld feletti építmények, melyek a környezetükben fellelhető anyagok felhasználásával épültek. A Balaton-felvidék nagy részén, így Zánkán is, a kő volt a legkönnyebben elérhető építőanyag, s ezért a pincéket, présházakat kőből építették, a tetőfedő anyag a Balaton közelsége okán pedig természetesen a nád volt. A pincét a földbe mélyítve, a lejtés irányával párhuzamosan helyezték el. Így az épület hátsó része csaknem a tető szintjéig bekerült a földbe, és nagy mérete ellenére szinte észrevétlen maradt a szőlőtőkék és a pince körül álló gyümölcsfák között, amelyek árnyékukkal védték a pincét a felmelegedéstől.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Orbán kereszt

A Zánkáról Tapolcára vezető közút mellett, a Hegyestű irányába vezető dűlőút torkolatánál áll Zánka 1906-ban állított egyedüli szakrális kisemléke, az Orbán-kereszt. A vértanúságot szenvedett, római születésű Szent Orbán pápa közismerten a szőlőhegyek védőszentje. A kőkereszt a Hegyestű és a Tagyon-hegy szőlősgazdáinak dolgos hétköznapjai felett őrködik.

Index
34. – 36.

Természeti értékek

Zánka a Balaton-felvidéken fekvő település, amely a Káli-medence és a Nivegy-völgy találkozásánál fekszik, e két tájszerkezeti egység összekötésében fontos szerepet tölt be. A községnek vízparti és dombvidéki elhelyezkedéséből adódóan kellemes, mediterrán jellegű klímája van, így megfelelő élőhelyet biztosít a melegebb éghajlatot kedvelő növények számra is (például a mandulának és a szőlőnek).

A Balaton-felvidék és egyben Zánka jellegzetes talajtípusa a permi vörös homokkő, amely kiváló termőhelyet biztosít a szőlő számára. A kedvező klimatikus és talajtani adottságoknak köszönhetően így a zánkai tájnak is meghatározó elemei a szőlőültetvények.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Zánka területét számos nemzetközi és országos jelentőségű természetvédelmi terület érinti, ökológiai szempontból legértékesebb részei a Balaton vize és a parton húzódó kiterjedt nádasok, amelyek mint vizes élőhelyek számos élőlény számára biztosítanak életteret. A tó vízimadár fajainak száma igen magas, számos vándorló madárfaj él a környezetében.

A település szőlőhegye, a Tagyon-hegy nem csupán épített örökségének köszönhetően képvisel kiemelkedő értéket, hanem természetvédelmi jelentősége is meghatározó, hiszen csúcsán magasodik az egykori bazaltvulkán, a Hegyestű. Bár a csúcs már Monoszló területére esik, a hegylábi részek Zánkához tartoznak, a hegycsúcsról pedig gyönyörű panoráma tárul elénk Zánka és a Balaton irányába.

Zánkán kiterjedt erdőterületek is találhatók, melyek jellemző növényzete a molyhos tölgyes és cseres tölgyes dominálta elegyes erdő. 2011-ben a zánkai Hercegerdő tulajdonosi közössége a WWF Magyarországgal a Kopaszoki erdőrészben erdőrezervátumot hozott létre, ahol nem folyik erdőgazdálkodás, sok növény-, állat- vagy éppen gombafajnak adva otthont, amelyek csak a háborítatlan erdőkben tudnak tartósan fennmaradni.

Index
41. – 43.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

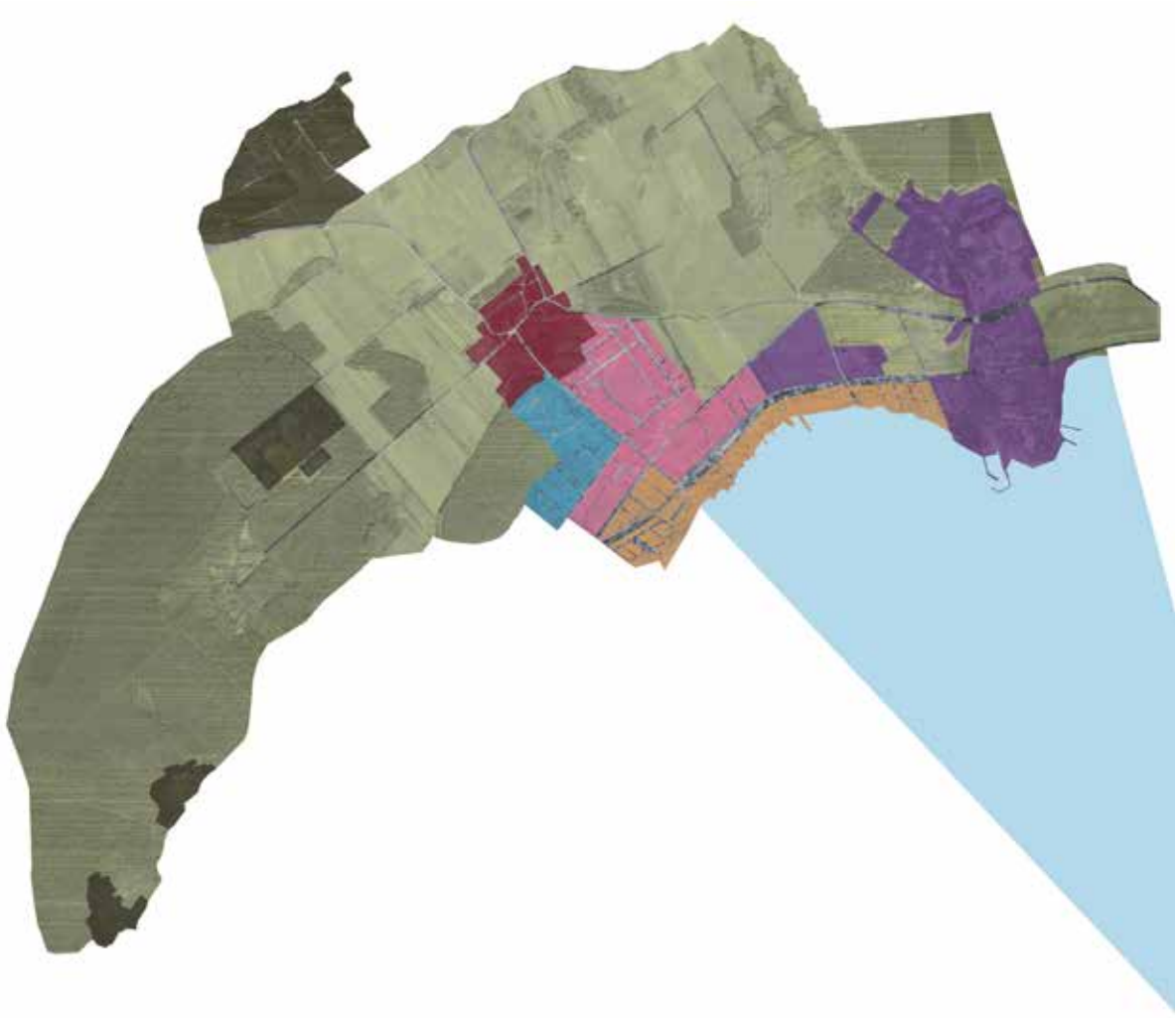

- Öregfalux
- Újhegy
- Új lakóterületek
- Balaton parti hétvégiházas területek
- Nagy kiterjedésű idegenforgalmi területek
- Zártkertek
- Külterületek

Zánkán — az településképi arculati jellemzők tekintetében — hét eltérő karakterű területrész különböztethető meg. A vasútvonaltól északra fekvő beépült és még beépíthető területek zöme lakóterület. A lakóterületeken belül három különböző karakterű terület rajzolódik ki. Ezek a település ősi magja, az **Öregfalu**, a később beépült, jellemzően lejtős terepen létesült **Újhegy** és Zánka legkésőbb beépült és még várhatóan tovább bővülő új **kertvárosias területei**. A vasúttól délre fekvő területen az üdülő funkciójú épületek dominálnak, de egyre több lakóház is létesül, ezek a **Balaton parti hétvégiházas területek**. A központi területektől távol jöttek létre, illetve várhatóan létesülnek még olyan **nagy kiterjedésű idegenforgalmi területek**, amelyek egyszerre nagyobb számú vendégkörnek kínálnak szállást és egyéb turisztikai szolgáltatásokat. A fenti beépített területeken túl a zánkai tájban a **zártkertek** területén jelennek még meg - jellemzően a szőlészethez és borászathoz kapcsolódó - épületek. A beépített területeket övezik a **külterületek**, ahol a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás a meghatározó, sok az értékes természeti terület, épületek elvétve tarkítják a tájat.

Öregfalu

Az Öregfalu a 19. században még egyet jelentett Zánkával, itt találhatók a település legidősebb épületei. Az Öregfaluban szabálytalan vonalvezetésű utcahálózatot találunk, szabálytalan alakú és méretű telkekkel. Az utcavonalra épített épületek általában az oldalhatáron állnak, jellemzően oromfallal az utcára, de a 20. században ettől eltérő épületek is épültek. A településrész déli területein, a Fő utca és a Rákóczi út mentén földszintesek, északra pedig földszintes, tetőtérbeépítéses lakóépületek találhatóak. Az eredeti épülettömegek megőrzése jellemző ezen a településrészen. Az Öregfaluban található épületek domináns része lakó funkciójú. A lakóépületek mögött gyakran áll gazdasági vagy melléképület. A Fő utca mentén elszórva találhatóak még intézményi és volt intézményi épületek is. Itt áll a református templom, a könyvtár és a tájház is.

Index
44. – 49.

Újhegy

Az Újhegy az Öregfalutól délre fekvő településrész. Ahogy a neve is sugallja, itt jellemzően lejtős telkeken állnak a házak. Az épületek többsége tetőtérbeépítéses, néhol egy emeletes kialakítású, kivéve a településrész déli részét, ahol a földszintes üdülőépületek a jellemzőek. A területen lakó- és üdülőépületek is nagyszámban találhatóak. Az Újhegy nyugati részének meghatározó jellemzője, hogy a kis nyaralóépületek a Sebestyénerdő tölgyfái alatt húzódnak meg.

Index
50. – 55.

Új lakóterületek

Zánka legújabban beépült, illetve folyamatosan beépülő területei a vasút és az Öregfalu közötti területeken alakultak ki. A kertvárosias hangulatú településrészben az utcák vonalvezetése illeszkedik a település morfológiai adottságaihoz, azonban az újonnan felparcellázott részeken szabályos építési telkek alakultak ki. E területeken a népi építészeti hagyományoktól eltérő beépítéseket találunk: nagyobb az épültek tömege, általában tetőtérbeépítésesek, de akad közöttük két szintes épület is. A beépítési mód a terület egészén szabadonálló. Az épületek tetőgerince általában az utcával párhuzamos. Ahogy Zánka a 20. században fejlődésnek indult, a szükséges intézményi fejlesztések az új lakóterületeken történtek, így végül itt alakult ki a település új központja. Több fontos intézmény itt kapott helyet: az óvoda, az általános iskola, az önkormányzat, a posta és a faluház is.

Index
56. – 61.

Balaton parti hétvégiházas területek

A part menti sávban elsősorban nyaralóépületek találhatók, de az utóbbi években egyre nagyobb számban létesültek lakóházak is. Az épületek kialakítása és mérete rendkívül változatos, közös jellemzőjük, hogy a telkeken nagy zöldfelületi arány a jellemző. Egységes arculatú területrész a parti sáv nyugati részén alakult ki, ahol sorházas jelleggel épültek földszintes, lapostetős hétvégi házak.

Index
62. – 67.

Új lakóterületek

Zánka beépített területeitől keletre fekszenek azok a nagy kiterjedésű üdülőházas területek, ahol az infrastruktúra nagyobb számú látogató közönség szállás és egyéb rekreációs igényeit ki tudja elégíteni. E területeken a nagy zöldfelületi arány és a nagyobb épülettömegek jellemzőek. A területen az üdülőépületek mellett kiszolgáló funkciójú gazdasági épületek is vannak.

Index
68. – 73.

Zártkertek

A Zánka területén egykor virágzó szőlőtermesztésnek már szinte csak a Tagyon-hegyen maradt nyoma. A Tagyon-hegy déli kitettségű lejtőiről lenyűgöző panoráma nyílik a Balatonra. A hegyoldalban, a szőlősorok között apró présházak oromfalas homlokzatai néznek a völgybe. A présházak között egyre gyakrabban találkozhatunk nyaralóként használt épületekkel is, ami idegen a hagyományos tájhasználattól.

Index
74. – 78.

Külterületek

Zánka tájképét és a tájhasználatok kialakulását nagy mértékben befolyásolta egyrészt a dombvidéki elhelyezkedés, a kedvező éghajlati tényezők és a vízparti jelleg. A Balaton-parti területeken a nádas és a nedves rétek, a belső területeken a gyep (legelő) és a szántó az uralkodó területhasználat, a magasabb tér-színeken erdőterületek a jellemzőek. A külterületi részeken épület elvétve jelenik meg, elsősorban a mezőgazdasági jelleg és az erdőgazdálkodás a jellemző.

Index
79. – 82.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Az előzőekben bemutatott településrészek arculata eltérő, mégis a település egészére megfogalmazhatók olyan általános ajánlások, amelyek segítségével Zánka megőrizheti, illetve tovább javíthatja épített környezete minőségét. Jelen fejezet a település teljes területén értelmezhető ajánlásokat mutatja be. Az eltérő karakterű településrészekre kidolgozott egyedi ajánlásokat a következő fejezet tartalmazza.

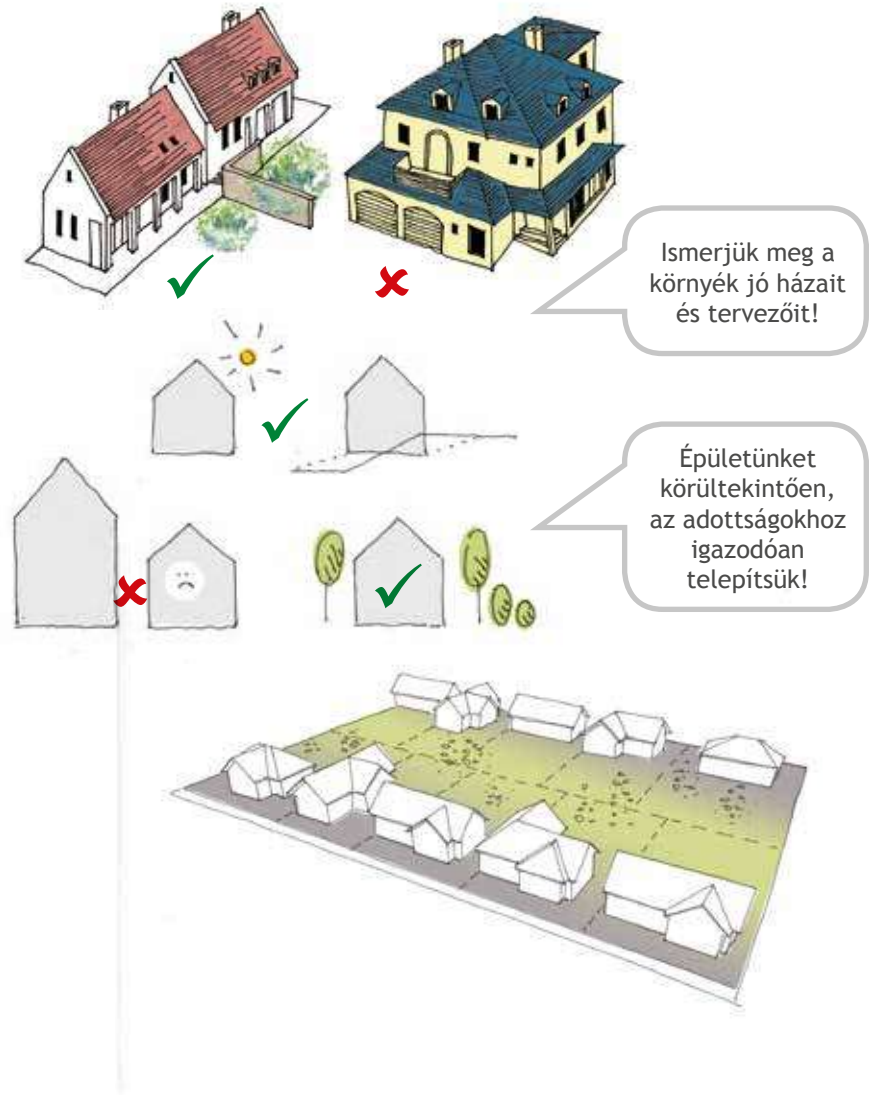

Építészeti minőség

Már a telekvásárlás előtt tanácsos építész segítségét kérni és tisztázni a telek adottságait, nehogy csak a tervezés során derüljön ki, hogy az építtető által elképzelt épületet nem, vagy csak aránytalan kompromisszumok árán lehet megvalósítani.

Ismerjük meg választott lakóhelyünk értékeit és ahhoz igazodva alakítsuk új házunkat. Ha régi házat vásárolunk, fontoljuk meg milyen módon lehet megőrizni annak értékeit.

Használjunk minőségi építőanyagokat. Kerüljük a természetes építőanyagokat imitáló "mű"anyagokat, burkolatokat. Részesítsük előnyben a településen hagyományosan használt építőanyagokat.

Fontos a jó építész alkalmazása, aki a saját igényeinket figyelembe véve a környezethez illeszkedő házat tervez. Ismerjük meg a környék jó házait és tervezőit.

Az építkezés során a mértéktartás és az igényesség domináljon. Törekedjünk az egyszerű, tiszta formák alkalmazására. Kerüljük a túlbonyolított, tájidegen tömegeket, szerkezeteket.

Telepítés - általános elvek

- Vegyük figyelembe a telek adottságait.
- Vegyük figyelembe a terepviszonyokat.
- A saját házunk és a szomszéd benapozására is figyeljünk.
- Figyeljünk a szomszédos épületekre, ne károsítsuk azokat.
- Vegyük figyelembe a meglévő értékes növényzetet. Az épületet úgy helyezzük el, hogy a kert fás növényzete megmaradhasson.
- Vegyük figyelembe az utcában általánosan kialakult előkerti méretet és alkalmazkodjunk hozzá.
- Épületünket úgy helyezzük el, hogy egybefüggő zöldfelület alakulhasson ki a telken és a tömbbelsőben, a szomszédos telkekkel közösen.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Telepítés - tájba illeszkedés

A Balaton parttól észak felé fokozatosan emelkedő térszínen jött létre Zánka. Ha nem is minden településrészen, de általában meghatározó a lejtős jelleg, mely az Újhegyen és a zártkertek területén a legmarkánsabb. Új épület építése esetén figyeljünk arra, hogy a táj jellegét ne rontsuk el, az új épület illeszkedjen a tájhoz és a természeti környezethez.

A tájba illeszkedés egyik feltétele, hogy tiszteletben tartsuk a hagyományokat és reflektáljunk rájuk. Az épület elhelyezése során más és más szempontokat kell figyelembe venni:

- ha az Öregfalu történetileg meghatározó területére tervezünk
- ha új parcellázású területre építkezünk
- ha a szőlőhegyre szándékozunk építetni
- vagy ha egy majorság, birtokközpont létrehozása a cél

Tájba illeszkedő épületet építsünk!

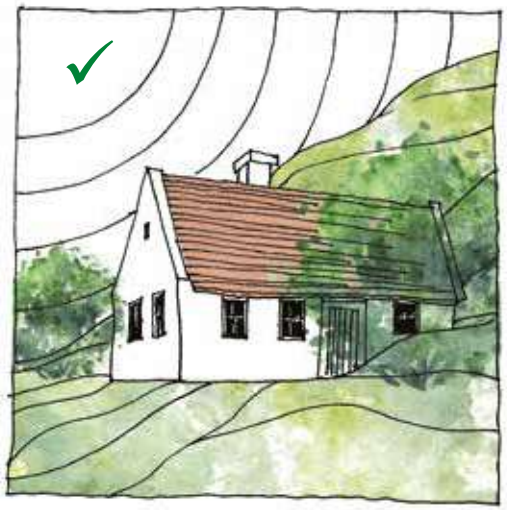

Index
83. – 84.

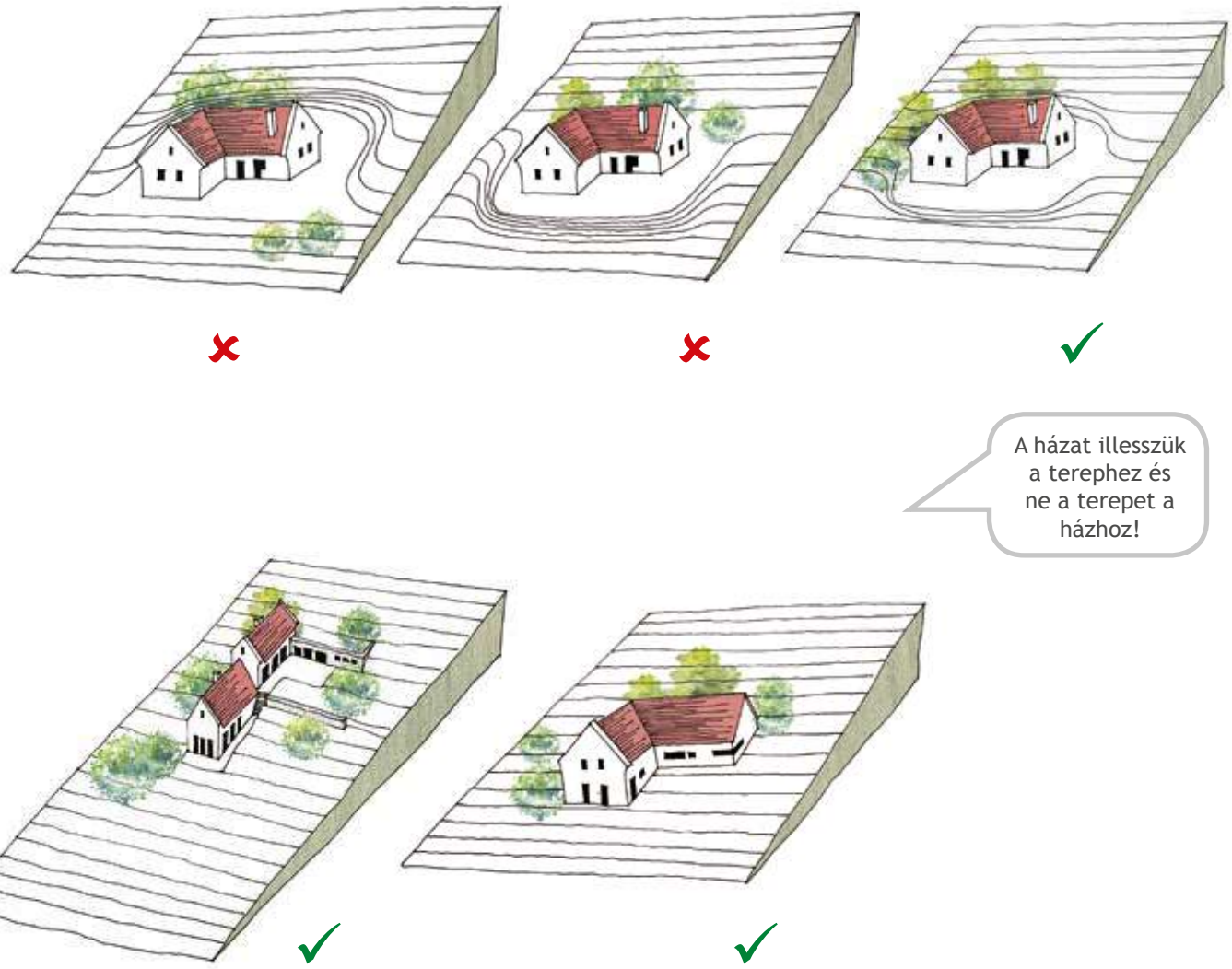

Telepítés - terepre illesztés

Zánkán a lejtős terep néhány településrészen adottság. Érzékeny építészeti eszközhasználattal törekedjünk a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodásra. A házat illesszük a terephez és ne a terepet a házhoz! A lejtős terep figyelembevételével, gondosan megtervezett épületek harmonikusan illeszkednek a tájba és ily módon kedvező kertkapcsolat alakítható ki. Az épület terephez való viszonyát több tényező is befolyásolja:

- a lejtés mértéke
- a telek nagysága
- a telek geometriai formája
- a tervezett épület mérete

A tereprendezést igyekezzünk a legszükségesebb mértékre korlátozni. Ha a telek mérete vagy lejtése nem teszi lehetővé a tereprendezés nélküli építkezést, akkor kövessük a földegyenleg elvét, amikor a kiemelt és a visszatöltött föld mennyisége azonos. Ebben az esetben is fontos, hogy az épület méretének tervezésekor mértéktartóak legyünk, hogy a bevágások, feltöltések ne legyenek zavaróak. A túlzott mértékű feltöltés vagy bevágás nemcsak megváltoztatja a természetes domborzatot, de költséges megoldás is. Nagyobb lejtésű telek esetén jó megoldás lehet az épület szinteltolással való kialakítása is. Kisebb lesz az épületünk tömege, ha a terepadottságokat jól használjuk ki, s a tervezett funkciók egy részét térszint alá süllyesztjük.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Tetőforma, tetőhajlásszög

Egy utca nyugodt hangulatát a tetőformák hasonlósága is befolyásolja. Épületünk tetőformáját

és tetőhajlásszögét a kialakult állapotnak megfelelően válasszuk meg, hogy a meglévő utcaképbe új épületünk illeszkedjen.

Házunk tetőformája illeszkedjen az utca házainak tetőformájához!

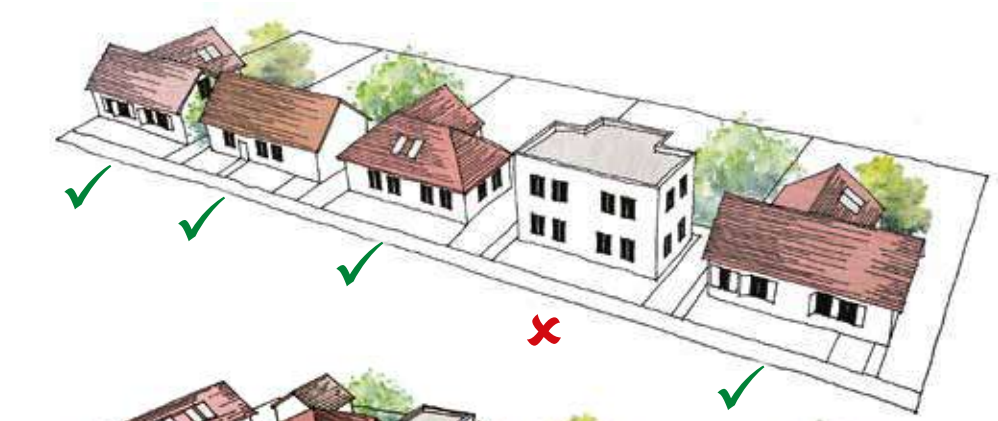

Az utcaképet és az udvarunk hangulatát a melléképületek, kiszolgáló épületek megjelenése is jelentősen befolyásolja. A melléképületek tetőhajlásszöge igazodjon a főépülethez.

A melléképület tetőformája illeszkedjen a főépülethez!

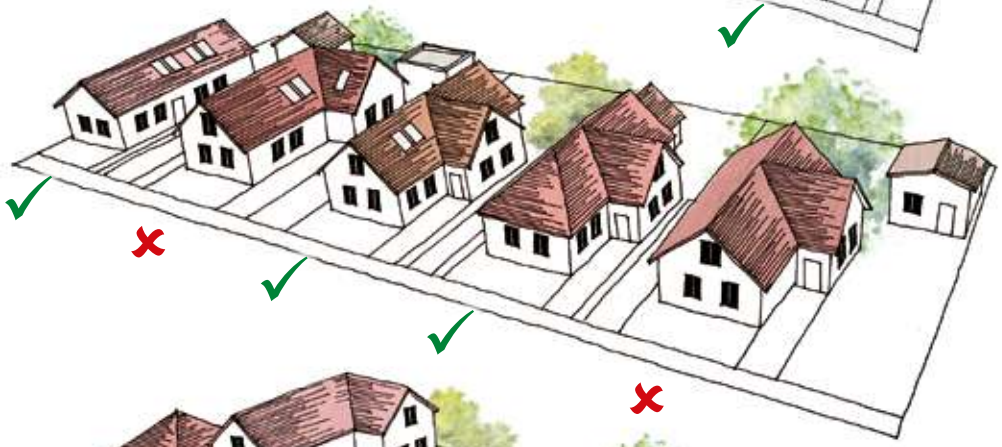

Épületmagasság

Zánka egyes településrészein belül az épületek magassága közel azonos. A kialakult kellemes arculat megőrzéséhez ezen adottság megőrzése fontos cél. Ne építsünk a környező beépítéstől jelentősen eltérő magasságú épületeket!

Igazodjunk a környéken kialakult épületmagassághoz!

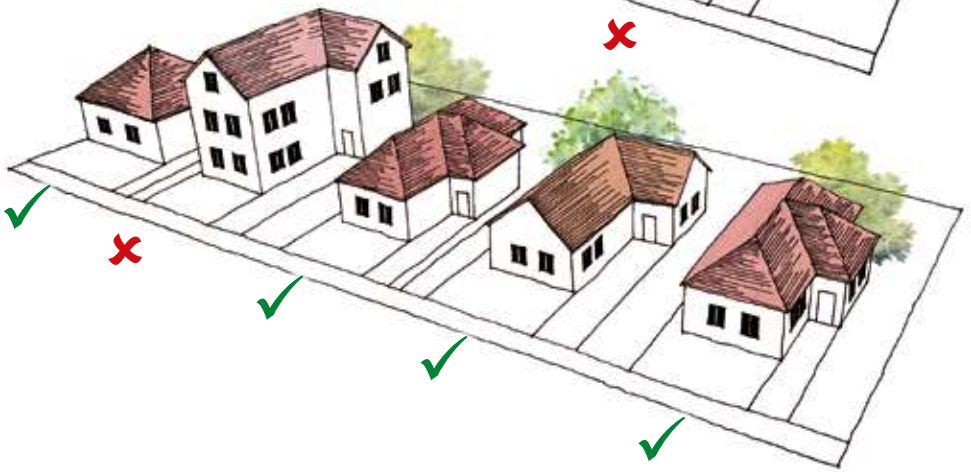

Az építészeti arculatot az épületek mellett a kerítések is nagyban formálják, különösen azokon a településrészeken, ahol a házak előkerttel épültek, hiszen ott a porta „arcát” a kerítés adja. A kerítések esetében is fontos megfigyelni a helyi hagyományokat és alkalmazkodni hozzájuk, mind az anyaghasználat, mind a kialakítás tekintetében.

Az Öregfaluban sok helyütt láthatunk elsősorban vöröskőből épített kerítéseket, tömör lábazattal, vaskos pillérekkel, szélesebb falszakaszokkal és közöttük áttört fém, esetleg fa szerkezetű mezőkkel. Előfordulnak tömör terméskőből falazott kerítések is, melyek esetenként támfalként szolgálnak. Ezek a motívumok új kerítés építésekor is alkalmazhatók, modern eszközökkel reagálhatunk ezekre a tradíciókra.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Kerítés építésekor az alábbiakat tartsuk szem előtt:

- Sem a közterületi kerítések, sem az építési telkek közötti kerítések magassága ne haladja meg az 1,8 métert.
- Az építési telkek közötti kerítés ne legyen tömör, hogy összefüggő zöldfelület alakulhasson ki a tömbbelsőkben.
- Pillérből és mezőből álló kerítés kialakítása esetén a lábazat és a pillérek anyaga vakolt falazat, tégla vagy kő legyen. A pillérek közötti mező áttört legyen.
- Ha tömör, falazott kerítést építünk, akkor terméskövet alkalmazzunk és a magassága ne haladja meg a 1,5 métert. A kerítés zártságát áttört kapuszárnyakkal törjük meg.
- Tömör, falazott kerítés esetén a helyi hagyományoknak megfelelően erős pillérekkel hangsúlyozhatjuk a kapu helyét.
- A kapuszárnyak fából vagy fémből készüljenek, kerüljük a díszes kovácsoltvas kapuk alkalmazását, nincs hagyományuk Zánkán.
- A kerítés anyaghasználata és színe legyen összhangban a házunkkal.
- Kerüljük az áttört kerítések utólagos letakarását nádfonattal vagy műanyag hálóval, telepítsünk e célra növényzetet.

Kerítések lejtős terepen

Lejtős terepen lépcsőzzük a kerítés lábazatát. Lépcsőzetes kialakítású lábazatra telepített kerítésnél mindig az alacsonyabb szinten elhelyezett magasabb oszlop eredményez esztétikusabb – a sík terepen alkalmazotthoz hasonló - látványt.

Két sík szakasz közötti nagy szintkülönbség nagyon rövid lépcsőzetes kialakítású szakaszokkal hidalható át ízlésesen.

A kerítés színe és anyaghasználata legyen összhangban a házunkkal!

Az áttört kerítést növényzettel kombináljuk, ne takarjuk le utólag!

A tömör kerítés magassága ne haladja meg az 1,5 métert!

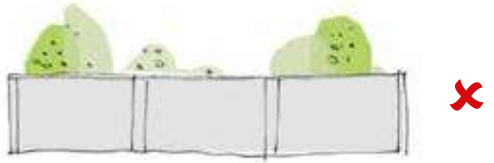

Lejtős terepen lépcsőzzük a kerítés lábazatát!

A helyi hagyományoknak megfelelően alkalmazzunk vöröskövet!

Anyag- és színhasználat

Zánka területén találkozik a permi vörös homokkő és a fehér mészkő, s a környező településekhez hasonlóan itt is jelen van a helyi kő használata. A vöröskő használata megszokott építőanyag, megjelenik a házak falazatában, lábazatokon, kerítéseken és támfalakon, új ház építésekor is használjuk bártan.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

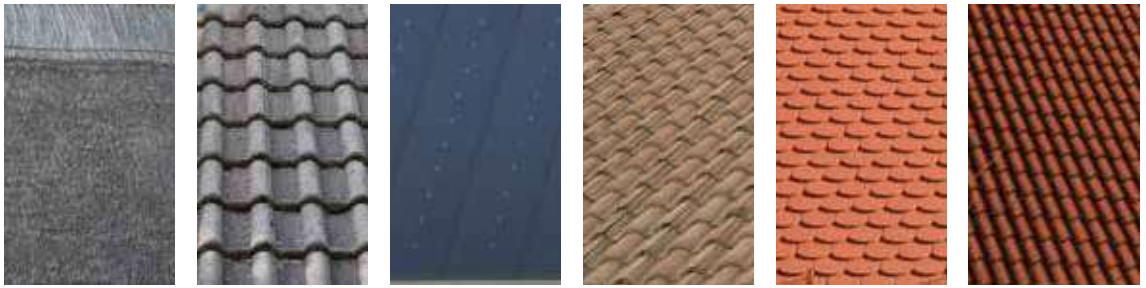

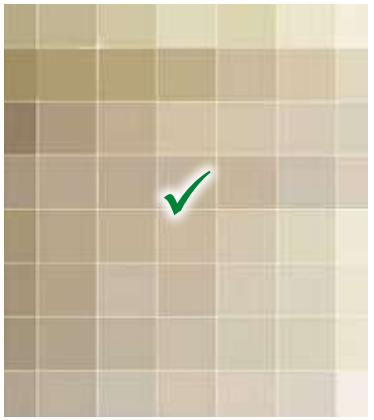

Anyagok és színek

Zánka épületein az alkalmazott színvilág nagyon változatos. A vakolt épületek homlokzatain a fehér, a sárgával tört fehér, a szürkével tört fehér, az okker árnyalatai, a homok- és agyagszín és egyéb földszínek használata ajánlott. Kerüljük a harsány, élénk és a nagyon sötét színeket a homlokzat színezésekor.

Faburkolat, faszerkezetek esetén a barna, a vörös, a kék és zöld szín, valamint azok árnyalatai is megfelelőek.

Alkalmazzunk nagy vakolt felületeket és természetes anyagokat a homlokzatokon. Megfelelő építészeti minőség esetén használható látszó beton is.

Kerüljük a csempe jellegű burkolatokat, akkor se alkalmazzuk, ha azok természetes kő anyagúak.

A tetőfedő anyagok közül csak a fekete, a szürke, az okker, a homok- és agyagszín, a tégla- és terrakotta vörös színűek és ezek árnyalatai, illetve természetes építőanyagok (természetes pala, nád, fazsindely) használata esetén azok természetes színeit alkalmazzuk.

Műanyag hullámlemezt, bármilyen ipari jellegű, előregyártott fémlemezfedő rendszert, alumínium trapézlemezt vagy bitumenes zsindelyt tetőhéjalásként ne használjunk.

Index
108. – 115.

Cégérek, reklámhordozók

Zánka életében az idegenforgalom fontos szerepet játszik. A boltok, vállalkozások reklámozása, cégtáblájuk megjelenítése fontos igény, de kialakításuk során a településképi szempontokat is figyelembe kell venni. Fontos, hogy igényes, az épülethez és a környezethez illeszkedő cégéreket és reklámhordozókat helyezzünk el. Új épület építése esetén a reklámhordozó és cégér helye, kialakítása is legyen a terv része.

A cégérek és reklámhordozók:

- anyagban és színben az épülethez illeszkedjenek
- a homlokzatok vízszintes és függőleges tagolásához illeszkedjenek
- ne kerüljenek az épületek tetőszerkezetére
- legyenek egyediek és kreatívak
- nem világító, hanem megvilágított kivitelben készüljenek
- ne villogjanak
- színe lehet élénk, de törekedni kell a színek harmóniájára
- arculata a reklámozott tevékenységre utaló, ahhoz igazodó legyen
- fontos, lényegi információt közöljenek

Az épülethez és hirdetett szolgáltatáshoz illő cégért válasszunk!

Index
116. – 126.

Kertek

A saját telkünkön túltekintve nem lehet elégszer hangsúlyozni a tájjal való kapcsolat fontosságát, melynek csak egyik aspektusa a tájba illeszkedő ház építése, ugyanilyen fontos azonban a kert kialakítása is.

A lakóterületi kertek javasolt kialakításának előzménye és mintája a parasztkertek hagyománya, melynek számos vonása ma is megtalálható Zánkán. Ezt kiegészíti a klimatikus adottságokból következő sajátos tájkarakter.

Kerüljük az özönnövényeket, az ún. invazív fajokat, melyek nem csak a saját kertünk felett hatalmasodhatnak el, de veszélyeztethetik a környező területek élővilágát is.

Olyan kertet tervezzünk, amely élővilágot vonz, így növelve a környezetünkben élő fajok életterét.

Betegségeknek ellenálló növényfajtákat válasszunk, mert a permetezőszerek veszélyeztethetik a környező élővilágot.

Úgy tervezzük a kertet és telepítsük a növényeket, hogy az segítse az épületünk tájba illeszkedését.

Új épületünk tervezésekor, meglévő épületünk bővítésekor fokozottan ügyeljünk a meglévő fás szárú növényzet megóvására.

Kerüljük az örökzöldek túlsúlyát, a burkolt felületek arányát igyekezzünk minél kisebbre csökkenteni.

A gyepszint mellett azonos súllyal jelenjen meg a fa- és a cserjeszint.

A z utcafrontra se ültessünk tájidegen növényeket, egzotikus fajokat.

Ha nyugodt, harmonikus kertet szeretnénk kövessük, a régi falusi kertek asszimetriáját, kerüljük a hosszú egyenes vonalakat, a mértaniságot.

Bátran alakítsunk ki haszonkerti területrészt, a történetileg kialakult zöldség- és gyümölcsfajokat alkalmazva.

Index
127. – 130.

A lakótelken a felsorolt növényfajokból ízléssel összeválogatva alakítható ki a virágos gyep, néhány árnyékot adó fa, a széleken cserjék, virágok, a kerítést kísérő magasabb virágok vagy cserjesor, a nagyobb függőleges felületeket vagy kőfalat derítő kúszónövények, sziklai növényzet. A lakóházat, tornácot, falmélyedéseket cserepes dísznövények gazdagíthatják, legjellemzőbb a muskátli.

Gyepek

A szűk telkeken a legnagyobb helyet a gyepterület foglalja el. Kialakításánál az egyetlen fűből álló, fajszegény gyepek helyett a területen előforduló fűfajok és más alacsony növényzet használatával virágos gyep létesítése javasolt. Kialakítása történhet fűmag keverék vetésével. Többféle fűmag használatával a természeteshez közelebb álló gyep alakítható ki, a javasolt alkotók:

sziklai csenkesz *(Festuca pseudodalmatica)*

francia perje
(Arrhenatherum elatius)

karcsú fényperje
(Koeleria cristata)

prémes gyöngyperje
(Melica ciliata)

vékony csenkesz
(Festuca valesiaca)

kései perje
(Cleistogenes serotina)

százszorszép
(Bellis perennis)

kakukkfű
(Thymus sp.)

veronika fajok
(Veronica sp.)

hasznos földitömjén
(Pimpinella saxifraga)

fehér here
(Trifolium repens)

hóvirág
(Galanthus nivalis)

télizöld metény
(Vinca minor)

illatos ibolya
(Viola odorata)

gyöngyvirág
(Convallaria majalis)

széles levelű salamonpecsét
(Polygonatum latifolium)

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

VIRÁGOK

A kertet szegélyezhetik alacsony növésű kerti virágok, illetve helyenként magasabb virágos növények. Kedvező a fűszer és gyógynövények használata is.

Alacsony növésű szegélyvirágok

porcsinrózsa (Portulaca grandiflora), árvácska (Viola wiltrockiana), fehér nárcisz (Narcissus poeticus), törökszegfű (Dianthus barbatus), kerti szegfű (Dianthus carvophyllus), lenvirágú habszekfű (Dianthus plumaris), petúnia (Petunia hybrida), lila sáfrány (Crocus vernus), aranysáfrány (Crocus aureus), kék nőszirom (Iris germanica), pompás nárcisz (Narcissus incomparabilis), törpe bársonyvirág (Tagetes patula)

jácintok
(Hyacinthus sp.)

csupros nárcisz
(Narcissus pseudonarcissus)

tazetta nárcisz
(Narcissus tazetta)

körömvirág
(Calendula officinalis)

búzavirág
(Centaurea cyanus)

szikla-bőrlevél
(Bergenia crassifolia)

Magasabb kerti virágok

nefelejcs (Myosotis silvestris), őszirózsa fajok (Aster sp.), mezei margaréta (Chrysanthemum leucantheum), kerti szarkaláb (Consolida ajacis), fehér liliom (Lilium candidum), tornyos harangvirág (Campanula pyramidalis), ezüstös pipitér (Anthemis hiebersteiniaia), estike (Hesperis matronalis), pálmaliliom (Yucca filamentosa), tulipánfélék (Tulipa sp.), bugás lángvirág (Phlox paniculata), bárányfarok (Amaranthus hypochondriacus)

kerti margaréta
(Chrysanthhemum maximum)

erdei szellőrózsa
(Anemone sylvestris)

japán árnyliliom
(Hosta lancifolia)

tűzliliom
(Lilium bulbiferuni)

oroszlánszáj
(Antirrhinum majus)

kerti fátyolvirág
(Gypsophila elegans)

Kerti díszként is használható fűszer- és gyógynövények

üröm fajok (Artemisia sp.), rozmaring (Rosmarinus officinalis)

izsóp
(Hypossus officinalis)

levendula
(Lavandula angustifolia)

kerti ruta
(Ruta graveolens)

orvosi zsálya
(Salvia officinalis)

kakukkfű fajok
(Thymus sp.)

bazsalikom
(Ocimum basalicum)

KERÍTÉSEK, TÁMFALAK NÖVÉNYEI

A kerítések, támfalak felületét díszcserjék sora élénkítheti. Nagyobb felület esetén feltétlenül szükséges a kőbástyára, kerítésre felkúszó, vagy lecsüngő növényzet telepítése.

Kerítést kísérő díszcsejék

nyári orgona (Buddleia davídii)

kerti madárbirs
(Cotoneaster horizontalis)

tűztövis
(Pyracantha coccinea)

egybibés galagonya
(Crataegus monogyna)

szederfajták
(Ruhus sp.)

közönséges orgona
(Syringa vulgaris)

mályva
(Hibiscus siriacus)

Felkúszó és lecsüngő növényzet támfalra, kerítéshez vagy kőfal elé

borostyán (Hedera helix), ligeti szőlő (Vitis silvestris)

tatár lonc
(Lonicera tatarica)

magyar lonc
(Lonicera tellmaniana)

kék hajnalka
(Ipomoea tricolor)

bíboros hajnalka
(Ipomoea purpures)

trombita folyondár
(Campsis radicans)

sarkantyúka
(Tropaeolum majus)

Kőfalakat, támfalakat élénkítő növényzet a kúszónövényekkel együtt alkalmazva

sziklai ternye
(Alyssum saxatile)

fehér varjúháj
(Sedum album)

rózsás kövirózsa
(Sempervivum marmoreum)

borsos varjúháj
(Sedum acre)

Index
170. – 179.

A LAKÓTELEK FÁI

Régen a haszonfák voltak jellemzőek, főleg a kevés permetezést igénylő gyümölcsfák. Más fákat csak megtűrtek, ha kivételesen szépek voltak , például:

kislevelű hárs
(Tilia cordata)

berkenye
(Sorbus sp.)

vadkörte
(Pyrus pyraster)

tölgy
(Quercus sp.)

Javasolt gyümölcsfák és cserjék

cseresznye (Cerasus sp.), kajszibarack (Prunus armeniaca), mandula (Prunus dulcis), meggy (Prunus cerasus), alma (Malus domestica), eperfa (Morus alba), szőlő (Vitis vinifera), málna (Rubus ideaus), füge (Ficus carica), piros ribizli (Ribes spicatum)

dió
(Juglans regia)

őszibarack
(Prunus persica)

szilva
(Prunus domestica)

körte
(Pyrus communis)

egres
(Ribe.s uva-crispa)

mogyoró
(Corylus avellana)

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

KÖZTERÜLETEK, PARKOK NÖVÉNYZETE

Alapvető szempont, hogy a területen honos növényfajok, fák és cserjék használatával létesüljenek közterületek, közparkok. A lágyszárúak, virágok a kezelt parkok jellegét - a fák, bokrok nagyszámú alkalmazása esetén - kevésbé határozzák meg, a nemesítésekkel távoli területeken honos virágok mindennapi alkalmazása elterjedt. Itt kevésbé elvárt a honos fajok alkalmazása, inkább a zöldfelületek karaktere határozza meg a kiválasztásukat. A lakókerteknél felsorolt gyümölcsfák, cserjék, kúszónövények is alkalmazhatók a hely függvényében.

Fafajok

kislevelű hárs (Tilia cordata), mezei juhar (Acer campestre), madárberkenye (Sorbus aucuparia), rezgő nyár (Populus tremula), nyír (Betula pendula), eperfa (Morus alba)

vadgesztenye
(Aesculus hippocastanum)

molyhos tölgy
(Quercus pubescens)

kocsánytalan tölgy
(Quercus petrae)

mezei szil
(Ulmus minor)

magas kőris
(Fraxinus excelsior)

virágos v. mannakőris
(Fraxinus ornus)

Cserjék

madárbirs (Cotoneaster sp.), mogyoró (Corylus avellana), orgona (Syringa vulgaris)

cserszömörce
(Cotinus coggygria)

egybibés galagonya
(Crataegus monogyna)

kecskerágó
(Euonymus sp.)

veresgyűrű som
(Cornus sanguinea)

kökény
(Prunus spionosa)

közönséges fagyal
(Ligustrum vulgare)

Index
190. – 201.

Közterületek

A kedvező településkép egyik feltétele, hogy közterületeink rendezettek legyenek. A rendezettség érzetét segíti, ha a különböző felületeket (járda, út, parkoló, zöldfelület) határozott vonalak, például szegélykövek, burkolatváltások választják el egymástól. Ezek a vonalas elemek vezetik a tekintetet és tagolják a közterületeket ezért harmonikus kialakításukra kiemelt figyelmet kell fordítani. Elsődlegesen a közterületek minősége határozza meg a Zánkán megfordulók településünkről kialakított képét.

Fontos, hogy csak a környezet arculatához illeszkedő közterületi tájékoztató- és információs táblák, utcabútorok és egyéb köztárgyak létesüljenek.

Utcák

A kerítésünk és a közút közötti utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között. Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedjenek, egységes sávot képezzenek. Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben. A fák gyökereinek megfelelő méretű burkolatlan helyet kell biztosítani a járdák, kerítések gyökér által történő megrongálásának elkerülése érdekében.

A szélesebb utcákkal rendelkező településrészen befogadó, kellemes utcakeresztmetszetet alakíthatunk ki. Ahol lehetséges, épüljenek járdák, a járdák közelében alacsony cserjék középmagas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedjünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gyepet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepre parkolást. Az út menti gyepfelületet ne nagy méretű kövek kihelyezésével igyekezzük óvni!

Index
202. – 207.

Közművezetékek

Közművezetékek és járulékos közmű létesítmények elhelyezésénél a településképi megjelenésre is gondot kell fordítani, ezért a korábbi légkábelek helyett földkábeleket kell alkalmazni. Ha az utcában légvezeték van, a bekötéseket akkor is földkábellel építsük. Így a későbbiekben a légvezetékek földkábelre történő cseréje egyszerűbb, és telken belül nem jár építési tevékenységgel.

Fasorok

A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékekbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa. A fasorok kialakításakor kerüljük az élénk lombozatú fajokat és semmiképpen ne alkalmazzunk invazív fajokat. Kedvező ha egy utcaszakaszon a telepített fasor egyedei azonos fajokból állnak.

Index
208. – 212.

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ – AJÁNLÁSOK ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Öregfalu

Az Öregfalu a település történelmi településrésze, belterületének legmagasabb részén alakult ki, ahol még ma is visszaköszön a valamikori Balaton-felvidéki kis falu hangulata. A kacskaringós utcákban régi és új házak felváltva sorakoznak. A házak megjelenése változatos, de jellemzőjük a kis épülettömeg, az utcára néző kis szélességű homlokzat és a magastető. Az utcaképet a kis tömegű, keskeny házak ritmusa határozza meg. Ez a harmonikus ritmus az Öregfalu kialakult építészeti karakterének alapja, melyhez minden esetben igazodni szükséges. Modern építészeti megoldások esetén is érzékenyen kell reagálni a kialakult épített környezetre, módot kell találni arra, hogy ne zavarjuk meg a kialakult nyugodt településképet.

Öregfalu

A Balaton-felvidéki háztípus

A Balaton-felvidéki ház építészeti karakterei:

- földszintes, hosszan elnyúló épület
- nagy, dísztelen fehér felületek és a napos oldalon elhelyezett, díszített részek összhangja
- nyugodt, sima nyeregtető, hangsúlyos kéményfejjel
- apró nyílások
- az utca felől a házak többsége kőmellvédes, kőbástyás kerítéssel határolt vagy homlokvonalával közvetlenül az utcára, esetleg egy kis, virágos előkertbe néz

Ma is követendő jellegzetességek:

- egyszerű, nyugodt forma
- díszítés a főhomlokzaton
- jó arányok
- egyensúly
- minőségi, természetes anyagok
- tiszta, egyszerű szerkesztés

Idegen, kerülendő motívumok:

- bonyolult, összetett forma
- tagolt tömeg
- rossz arányok
- nagy, dobozszerű forma
- túldíszítettség
- műanyagok burjánzása

Index
218. – 223.

Öregfalu

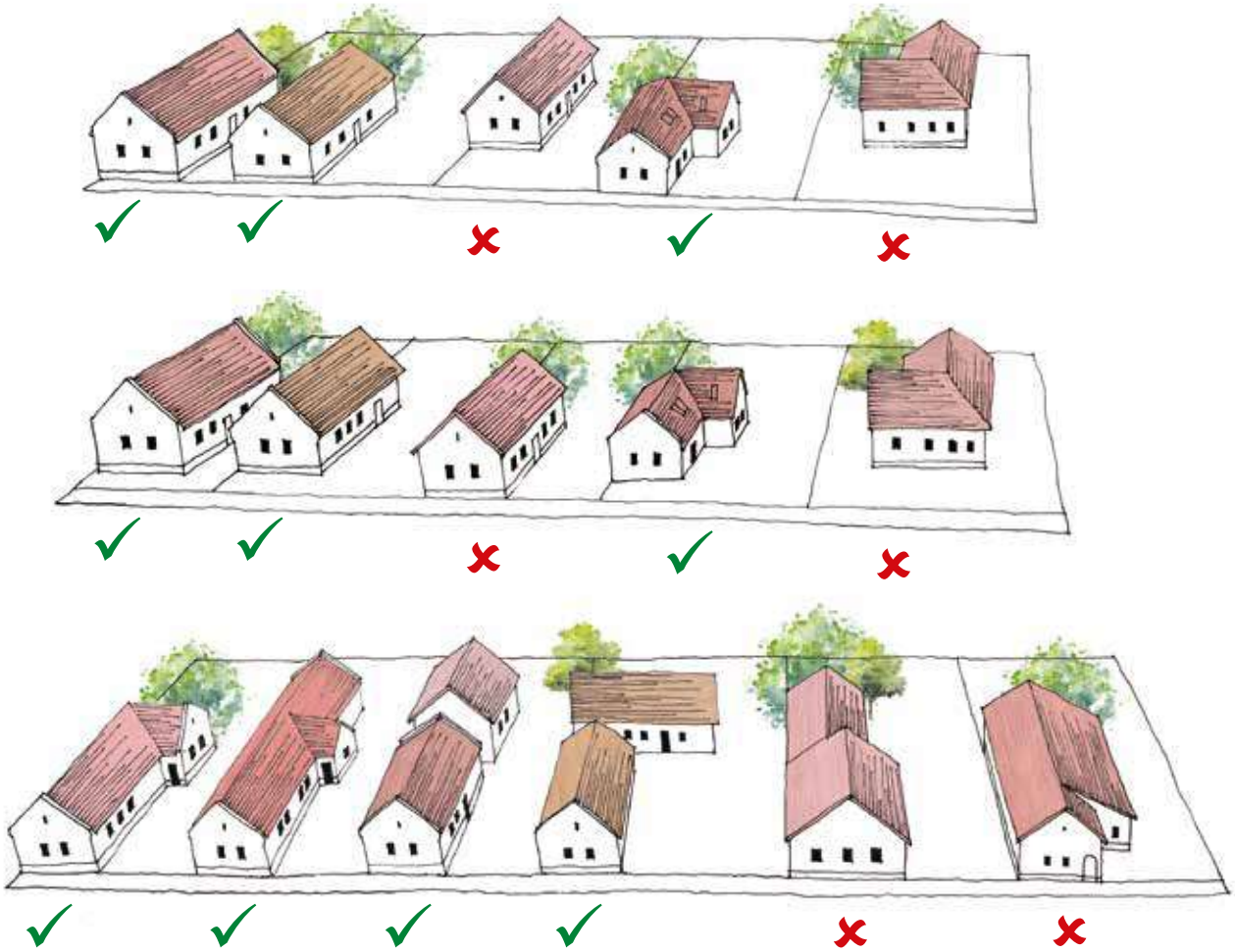

Telepítés, telek beépítése

A kialakult telekstruktúra az oldalhatáron álló beépítést indokolja, hiszen az apró, keskeny telkek optimális kihasználása és a szomszédos épülettől való megfelelő távolság tartása csak így lehetséges. Az oldalhatáron álló házak utcavonalra való telepítése is történeti hagyomány, de egy-egy utcaszakaszon az épületek előkerttel épültek. Minden esetben a kialakult beépítési vonalat szem előtt tartva építsünk házat.

Épülettömegek

Az Öregfalu tradicionális épületei keskenyek, egy traktusúak, földszintesek voltak. Tanulmányozzuk a régi házak arányait és tömegformálását, s új épület építésekor vagy meglévő épület átépítésekor alkalmazkodjunk hozzájuk. Természetesen a mai kor igényeinek megfelelően építhetünk tetőtér beépítéses vagy emeletes épületrészeket is, de ezt mindig a kedvező utcakép megtartásának vagy kialakításának igényével tegyük. Erre megoldást jelenthet a meglévő tradicionális épület homlokvonalától visszahúzott keresztszárny építése, de csak az utcaképet már nem befolyásoló távolságban.

Keskeny, a hagyományos arányokhoz igazodó épületet építsünk!

Öregfalu

Épületmagasság

Az Öregfalu épületei korábban jellemzően földszintesek voltak, újabban már a tetőterek beépítése is megszokott. Új vagy átalakított épületünk magassága a meglévő épületekhez, az utcaképhez igazodó legyen. Utcára merőleges gerincű épület esetén kerüljük a széles épülettömeget.

Kerüljük a széles és magas épülettömeget!

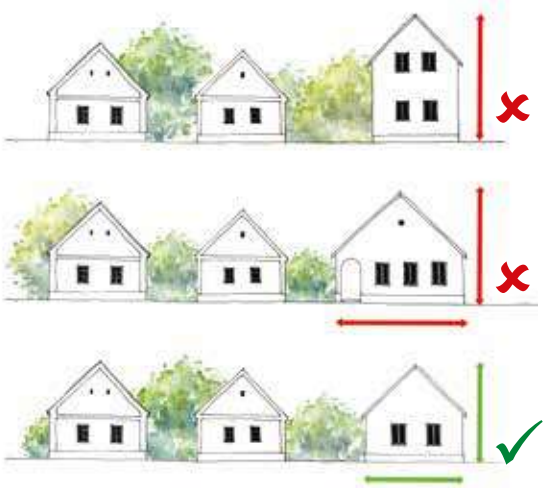

Tetőhajlásszög

A tradicionálisan alkalmazott tetőhajlásszög a Balaton-felvidéken, így az Öregfaluban is 37-42°, az épületek telepítése mellett ez a legmeghatározóbb építészeti karakter, melyhez igazodni szükséges.

Meglévő épület felújítása, illetve új épület építése esetén is igazodjunk az utcában jellemző tetőhajlásszöghöz.

Az utcaszakaszon jellemző gerincirányt kövessük.

37-42° közötti hajlásszögű tetőt építsünk!

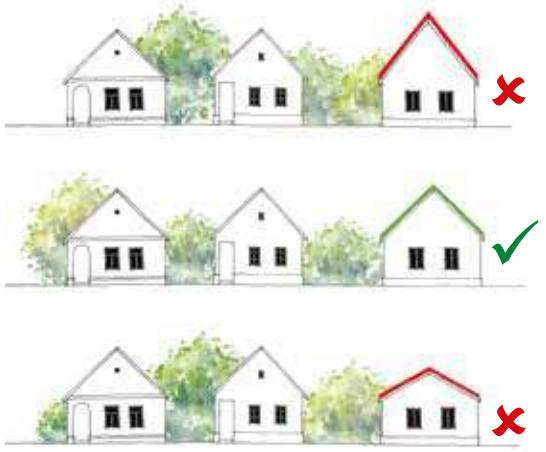

Öregfalu

Utcai homlokzat

Az utcai homlokzaton ne legyen erkély, loggia vagy garázskapu. Új lakóház építése esetén eltérhetünk a hagyományos nyílászáró méretektől, de törekedjünk az áttört és tömör homlokzatfelületek egyensúlyára, kerüljük a túl nagy üvegfelületeket.

Őrizzük meg az oromfalon az egykori padlásszellőzőket, legfeljebb azokkal azonos méretű ablakokat építsünk be. Házunk utcai homlokzata oromfalas kialakítású legyen, a tető gerince pedig az utcára merőleges.

Néhány meglévő ház az utcával párhuzamos tetőgerinccel épült, ezek természetesen megtarthatók. Kontyolt tetőt ne létesítsünk, keresztszárnyat csak az utcai homlokzattól visszahúzva építsünk.

Az utcai homlokzat oromfalas kialakítású legyen!

Öregfalu

Tetőtér beépítés

Tetőtér beépítés esetén a tetőablak formája és mérete legyen mértéktartó, kerüljük a bonyolult, összetett kiemeléseket. Tetőtéri ablakok esetében a tetősík ablak, a négyszögletes kiemelés, vagy a harcsaszáj forma támogatható.

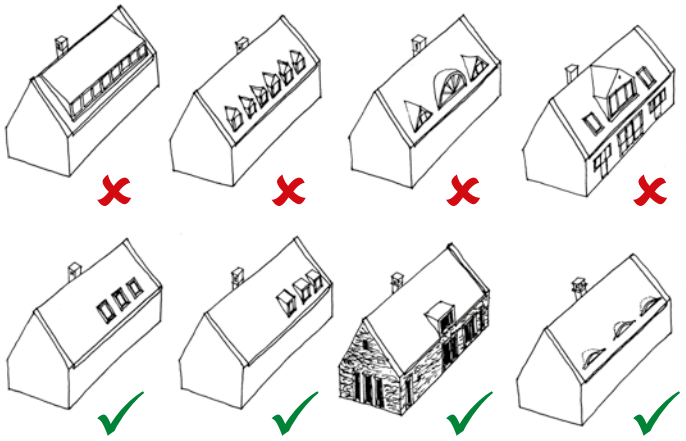

Anyaghasználat

Alkalmazzunk nagy vakolt felületeket és vörös homokkövet. Kerüljük a csempe jellegű burkolatokat, akkor se alkalmazzuk, ha azok természetes kő anyagúak.

A tetőhéjalás égetett cserép, betoncserép, természetes anyagú palafedés, azbesztmentes műpala fedés, nád- vagy kévefedés, esetleg sík fémlemez fedés legyen. Műanyag hullámlemez, alumínium trapézlemez, bitumenes zsindely, hullámpala alkalmazása nem javasolt még a melléképületeken sem.

Kerüljük a bonyolult, összetett kiemeléseket!

Index
224. – 229.

Öregfalu

Részletek

Az épületek részletgazdagsága, megmunkáltsága az igényesség mintái. Az Öregfalu hangulatát meghatározzák az apró részletek, mint például a kémények vagy az oromfalakon megjelenő padlásszellőzők, vakolathímek, melyek sajátos arculatot adnak az épületnek.

Nyílászárók

A nyílászárók igényes kialakítása döntő befolyással van házunk megjelenésére. Fontosak a jó arányok, az igényes anyaghasználat és az árnyékolás esztétikus megoldása. Az Öregfaluban kerüljük a nagyméretű, osztás nélküli ablakok használatát. Bátran alkalmazzunk zsalugátert tradicionális formában vagy újragondolva, az épület karakteréhez illeszkedően. Külső tokos redőnyt ne alkalmazzunk.

Index
230. – 243.

Újhegy

Az Újhegy területén vegyesen épültek lakóépületek és hétvégi házak. Az Újhegy nyugati részén, a Sebestyénerdő még megmaradt fáinak köszönhetően főként erdő jellegű a kerthasználat. Az eltérő korokban épített és eltérő funkciójú épületek egyedi stílusjegyeket hordoznak. A sokszínűség továbbra is megőrzendő, úgy, hogy az egységességet a visszafogott épülettömegek, a terepre illesztés, a sűrű növényzet és a viszonylagos szellősség jelentsék.

Telepítés

Új épületünket a környező épületekhez hasonlóan szabadonálló módon helyezzük el, hogy minden oldalról kert, sok növény, fa vegye körül, így megfelelő módon illeszkedünk a növényzettel dúsan benőtt hegyoldalhoz. Az Újhegy nyugati részén, a fák sűrűjében megbújó házak esetén elsődleges szempont az értékes tölgyfa állomány és a természetes aljnövényzettel együtt az erdei jelleg megőrzése. Beépítés esetén is külön hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a beavatkozás minél kisebb változást okozzon a természetes környezetben és az épületek is lehetőleg rejtve maradjanak a növényzet mögött.

Épülettömeg és épületmagasság

Új épületünk magassága a meglévő kialakult állapothoz, a környező visszafogottabb méretű épületekhez igazodjon!

Tetőforma és tetőhajlásszög

Az üdülőterületek magastetős épületeinek tetőhajlásszöge jellemzően 35o és 45o közé esik, de előfordulnak alacsonyabb hajlásszögű tetőidommal épült nyaralók is. Az épület tömegének csökkentése érdekében alkalmazhatunk alacsony hajlásszögű tetőt, ha az igényes építészeti megjelenéssel jár, illeszkedik a környezethez és nem jár együtt egyéb „mediterrán ház” jellegű építészeti elemekkel.

Index
244. – 247.

Új lakóterületek

Zánka kiterjedt kertvárosias lakóterülettel rendelkezik, ahol már beállt, kialakult és folyamatosan fejlődő, napjainkban is változó telektömbökkel egyaránt találkozunk. Új épület építése vagy meglévő épület felújítása, átépítése során a meglévő beépítésekhez való alkalmazkodás az elsődleges építészeti feladat. Az építészeti formálás és anyaghasználat tekintetében a kertvárosias területeken nagy szabadságot élveznek az építtetők.

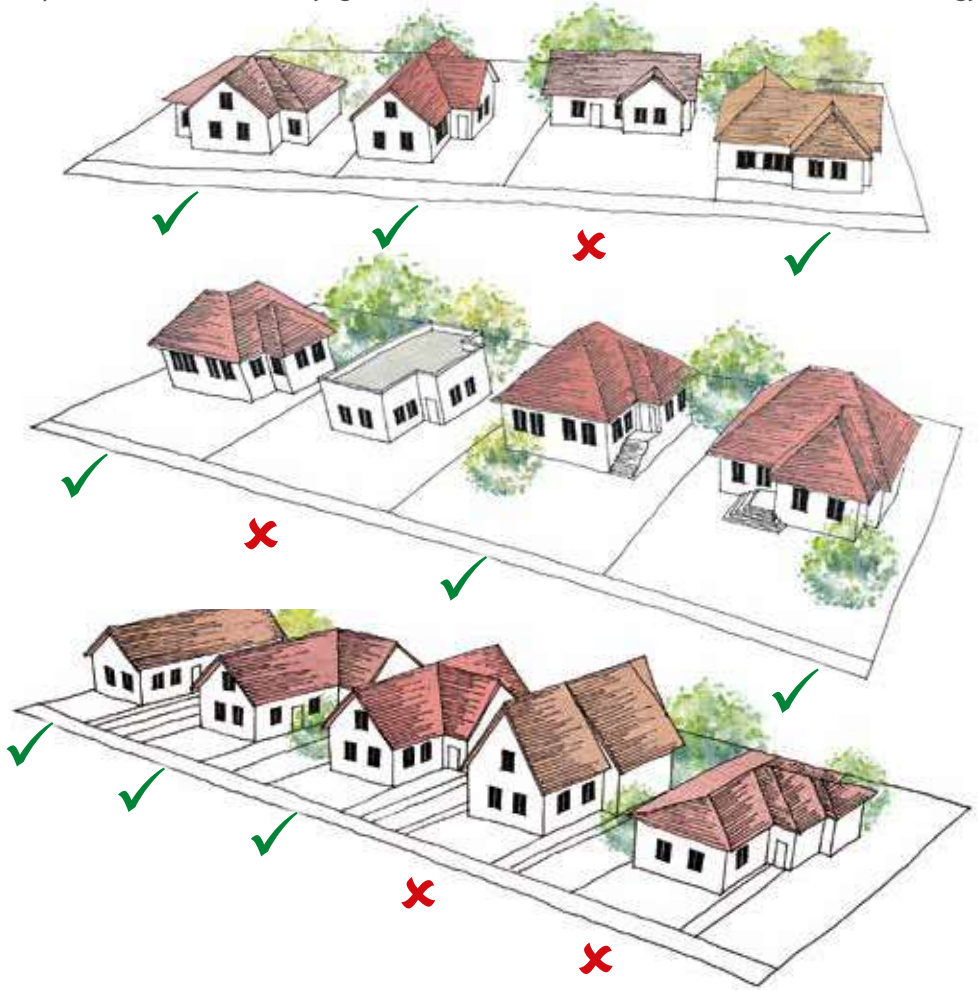

Igazodjunk a környéken kialakult előkert mérethez!

Telepítés

Az utcaképet az épületek elhelyezkedése alapvetően meghatározza. Az épületállomány változatossága ellenére, a telepítés utcánként általában azonos és az azonos előkerttel rendelkező épületek sora rendezettséget mutat. Az előkert vonalával illeszkedjünk az utcában kialakult általánoshoz! Ha mégsem alakult ki az utcában egységes előkert, akkor az épület telepítésekor vegyük figyelembe azt is, hogy a szomszédos ingatlan kilátási, rálátási viszonyait lehetőség szerint ne rontsuk!

Igazodjunk a környéken kialakult tetőformához!

Tetőforma, tetőhajlásszög

Az újonnan beépült településrészen a klasszikus magastető az általános, de alacsony hajlásszögű tetővel épült házak is előfordulnak.

Magastetős kialakítás esetén a hagyományos 30-45o közötti hajlásszöget válasszuk.

Ha egy utcában egységes tetőhajlásszöggel és formával épültek a házak, akkor azt vegyük figyelembe.

Új lakóterületek

Épületmagasság, kilátás-rálátás

Az új épületek magassága se térjen el a településrészen megszokottól. Az egyes épületrészek magasságának megválasztásakor vegyük figyelembe a környező házak kilátási-rálátási viszonyait, igyekezzük megóvni a már megépült házak panorámáját.

Igazodjunk a környéken kialakult épület-magassághoz!

Épülettömeg, tetőforma

A kevesebb néha több! Egyszerű, tiszta formákra, átgondolt és visszafogott épülettömegekre törekedjünk!

Kerüljük az összetett formákat!

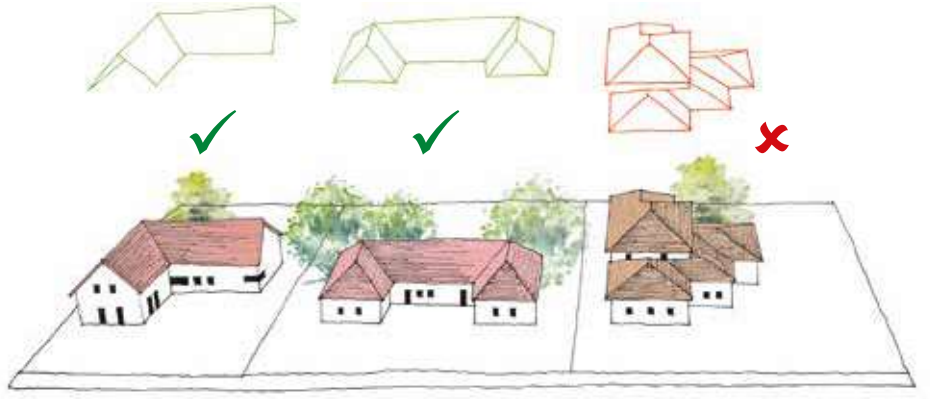

Index
248. – 250.

Balaton parti hétvégiházas területek

A nagy egybefüggő zöldfelületekkel rendelkező part menti sávban a strand jelenléte meghatározó. A nyári csúcsszezonban a strand óriási forgalmat vonz, amit vendéglátóhelyek igyekeznek kiszolgálni. Ezen felül a parti sávban jellemzően hétvégiházak épültek.

Törekedjünk a zöldfelületek jelenlegi arányának megtartására és az értékes nád védelmére!

Új épület elhelyezésekor a tómeder felől elénk táruló látvány védelmére, az egységes építészeti kialakításra törekedjünk. Az épületek tömege ne legyen hivalkodó, a homlokzatok kialakításakor használjunk természetes anyagokat!

A járó felületek burkolásakor válasszunk jó minőségű, tartós és természetes anyagokat!

A rendezett környezet megtartását elősegíti, ha megfelelő mennyiségű hulladékgyűjtőt helyezünk el a nagy közönségforgalmat vonzó területeken!

Nagy kiterjedésű idegenforgalmi területek

A különböző korokban épült, nagyszámú vendég befogadására alkalmas üdülőépületek Zánka egyéb beépített területeitől eltérő karaktert hordoznak. Az üdülőépületek esetében a Balaton felé nyíló panoráma és a Balaton felől feltáruló tájsziluett megóvása érdekében is elsődleges fontosságú a visszafogott léptékű épülettömegek tájba illesztése és a meglévő értékes növényzet megóvása.

Bátran alkalmazzunk egyedi építészeti megoldásokat, lapostetőt, de minden esetben elsődleges szempont legyen a meglévő épületek tömegének és a növényzetnek a figyelembe vétele.

Homlokzatképzés, színek, anyagok

Törekedjünk a minőségi anyaghasználatra!

Az általában nagyobb alapterületű épületeken a nagy homlokzati felületek megjelenését a homlokzati tagolás vizuálisan csökkenti, viszont a túl tagolt homlokzat bonyolult és áttekinthetetlen.

A hosszú homlokzatokat tagoljuk, de ne tegyük bonyolulttá az épületet!

Egymással harmonizáló színeket választunk! Óvakodjunk az élénk színek használatától, a színválasztásnál a föld színeit részesítsük előnyben!

Átalakításnál, fejlesztésnél az egész komplexumot vizsgáljuk meg. Figyeljünk az egység részét képező többi épületre is!

Homlokzaton ne helyezzünk el kéményt, nagy külső gépészeti berendezéseket

Index
255. – 258.

Zártkertek

A lejtőn lefutó szőlősorok látványa, a szőlőtőkék között megbúvó présházak a Balaton-felvidéki táj sajátos elemei. Fontos, hogy a zártkerti területekre ne üdülőterületként, hanem elsősorban szőlő- és gyümölcstermésztésre alkalmas területként tekintsünk, s elsősorban az ehhez kapcsolódó épületek jelenjenek meg a tájban.

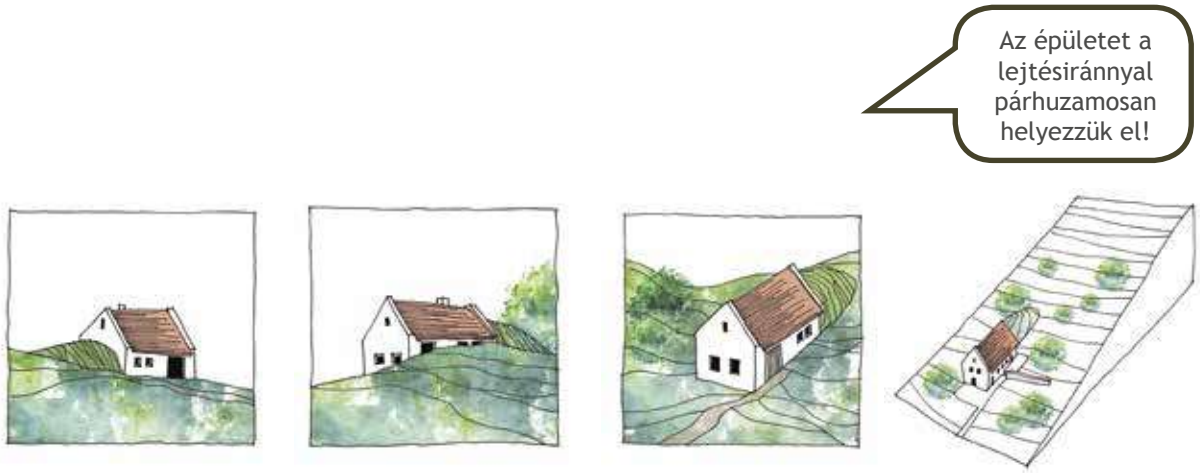

Telepítés

Az épületet telepítsük az út közelébe, hogy annak megközelítése minél egyszerűbb legyen, s minél kevesebb burkolt felület váljon szükségessé. A présházat illesszük a terepre, a pincerészt süllyesszük a térszint alá, és úgy telepítsük az épületet, hogy nagy tereprendezésre ne legyen szükség.

A szőlőhegyek présházai jellemzően a szintvonalra merőlegesen kerültek elhelyezésre, oromfallal a völgy felé fordulva. A feltáruló kedvező látvány érdekében fontos, hogy az új épületeket, a meglévő épületek elhelyezési módjához igazodva, szintvonalra merőlegesen helyezzük el.

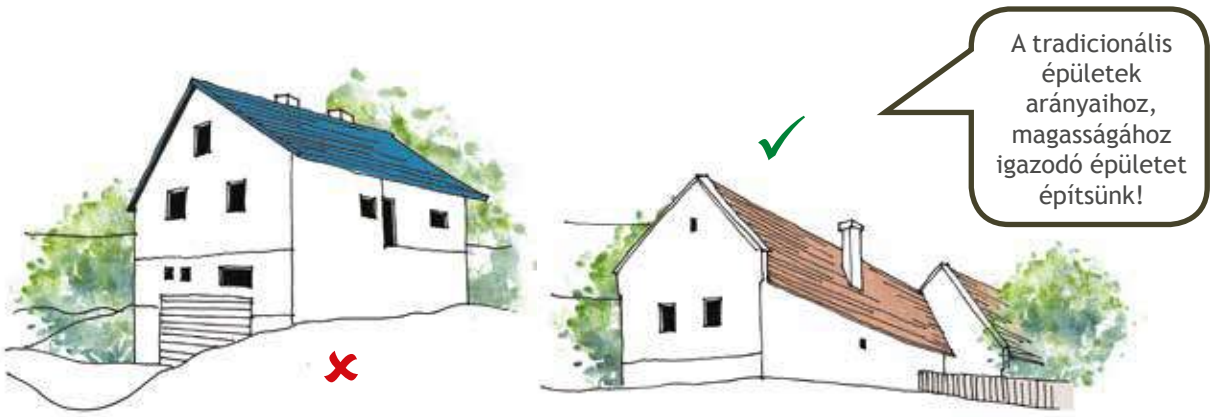

Épülettömegek

A zártkertek tradicionális épületei keskenyek, egy traktusúak, földszintesek voltak. Tanulmányozzuk a régi házak arányait és tömegformálását, s új épület építésekor vagy meglévő épület átépítésekor alkalmazkodjunk hozzájuk!

Zártkertek

Tetőhajlásszög és tetőforma

A szőlőhegyek présházai hagyományosan magastetősek, ezért a zártkerti településrészeken kizárólag magastetős épületet építsünk 37o és 42o közötti tetőhajlásszöggel, lejtő irányú tetőgerinccel. Nád fedés esetén a 42-45o-os tetőhajlásszöget is alkalmazhatunk.

A Balaton-felvidék présházai hagyományosan oromfalasak. Ne alkalmazzunk kontyolt tetőt!

Tetőtérbeépítés esetén ügyeljünk arra, hogy az épület hagyományos arányrendszere megmaradjon. A tetőablak síkban fekvő ablak vagy harcsaszáj formájú kiemelés legyen.

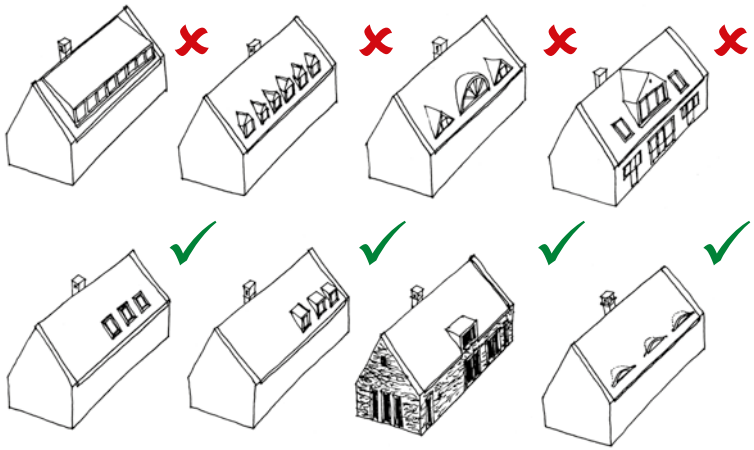

Anyag- és színhasználat

A fehérre meszelt vakolt felület és a helyi kő burkolat jó arányú alkalmazása szép homlokzatot eredményezhet. Kerüljük a fa burkolat alkalmazását!

A vakolt felületek kizárólag fehér vagy szürkével tört fehér legyenek.

A tetőhéjalás természetes anyagú és színű égetett cserép-, azbesztmentes műpala, terméspala- vagy nádfedés legyen.

Index
259. – 265.

Nyílászárók

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A tradicionális présházak esetében a lyukarchitektúra, azaz a nagy homlokzati felületen kis ablakok alkalmazása jellemző. A nyílászárók anyaga jellemzően fa.

A hagyományos ablakok álló téglalap alakúak. Figyeljük meg a hagyományos nyílászárók arányait, s alkalmazzuk épületfelújítás és új épület építése esetén egyaránt. Csak fa nyílászárókat építsünk be.

A régi pinceajtókat őrizzük meg!

Oromzati nyílászáró csak álló téglalap alakú ablak legyen, a tradicionális arányrendszert követve. Az oromfalon ne legyen erkély, loggia vagy garázskapu.

Külterületek

A külterületeken a tájat nem szabdalják fel épületek. Zánkán több helyütt, nagy egybefüggő területen, illetve a tó partján maradtak fenn természetközeli területek. Az erdő és mezőgazdasági területek megőrzése és a látványvédelem kiemelt fontosságú, ezért a természetes és művi tájelemeket a történeti és táji hagyományokhoz igazodóan kell megőrizni, illetve kialakítani.

Védett természeti környezetben legtöbb helyen nem építhető új épület, és ez rendjén való, hisz így őrizhetők meg a természet értékei. Ahol mégis lehetőség nyílik épület elhelyezésére, ott a tervezés gondos odafigyelést, mérlegelést igényel. A tervezés során kiemelten kell foglalkozni az épület tájba illesztésével.

Kerítés

Külterületen lehetőleg ne építsünk kerítést, ha ez nem lehetséges, akkor kizárólag lábazat nélküli, drótfonatos kerítést vagy vadvédelmi hálót létesítsünk!

Index
278. – 283.

Zánkai gyerektábor főépülete

Az eredeti épület az 1970-es években épült. Tömegalakítását tekintve az épületegyüttes egy hosszan elnyúló földszintes épületrészből és a mögötte magasodó hétemeletes épületrészből állt, hordozva a kor modernista jegyeit. A 2012-ben történt átalakítás során az épület teljesen megújult. A leglátványosabb beavatkozás a földszinti lepényépület emeletráépítésében jelenik meg. A felhajló nagy, íves tető és a bejárat súlyos szögletes vonalait az üveghomlokzat előtti légies Y tartók oldják. Ez az épület remekül példázza azt, hogy egy épület meglévő értékeiből merítve hogyan lehet mai házat építeni.

Index
284. – 291.

Iskola bővítés a gyerektábor területén

Az épület eredetileg a gyerektábor egyik téli üdülőépülete volt. Az eredeti rendeltetésből következően az épület előtere, közösségi és közlekedő terei meglehetősen szűkösek voltak, így új terekkel és funkciókkal kellett bővíteni. Az épületet íves fa szerkezetű tető fedi, amit az aula mellett íves tartók támasztanak alá. Nagyon jó ellenpontja az íves tető az amúgy fegyelmezett, vízszintesre és függőlegesre szerkesztett alépítménynek.

Index
292. – 302.

Gyógynövény-völgy Látogató- és Oktatóközpont

Az épület kimagasló példája annak, hogy egy kortárs épület hogyan reflektálhat érzékenyen az környező táj építészeti hagyományaira. A lejtős terepen - szinte szakadékon - létesült épület a gondos tervezésnek köszönhetően szépen simul a tájba. A fehér oromfalas épülettömegek a Balaton-felvidék népi lakóházainak jegyeit idézik, melyek a tető fölé magasodó oromfalak arányaiban, a tető hajlásszögében, a tagozatokkal díszített fehér falakban és a nyílások arányában jelennek meg. A Zánkán oly sok helyen látható vörös homokkő a másik meghatározó anyag, amely sötét tónusával segíti a hófehér épülettömegek megfelelő érvényesülését.

7. JÓ PÉLDÁK

Régi présház a Tagyon-hegyen

Zánka egyik legrégebbi családjának tulajdonában áll ez a gyönyörű régi présház és pince, melyet tulajdonosa eredeti formájában igyekszik megtartani, megőrizve ezzel a korábban virágzó zánkai szőlészet és borászat népi építészeti emlékét. A homlokzaton az 1796 évszám olvasható. Az északi homlokzat új ajtaján a Balaton-felvidéken jellemző napsugaras motívum lelhető fel.

Faluház

Zánka egyik legszebb középülete a Faluház. Az épület jól példázza, hogy egy nagy tömegű épület hogyan illeszkedhet harmonikusan a kertvárosias-falusias településképbe. Az épület anyaghasználata és tetőhajlásszöge követi a helyi hagyományokat. A tervező két különböző magasságú épületrésszel és homlokzaton alkalmazott vöröskővel tagolta az egyébként nagy épülettömeget.

7. JÓ PÉLDÁK

Új építésű és öreg házak összhangja az Öregfaluban

A Fő utcában szép harmóniában fér meg egymás mellett egy öreg, egy felújított és egy új építésű lakóház. Az új építésű épület alkalmazza a hagyományos Balaton-felvidéki népi építészeti jegyeket, szinte lemásolja a mellett álló régi épület oromfalas homlokzatát. Külön ki kell emelni a telek mentén épített gyönyörű vöröskőből rakott kerítést.

Index
327. – 336.

Lakóház az Öregfaluban

Ez a ház szépen illusztrálja, hogy egy mai igényeknek megfelelő lakóház, hogyan tud illeszkedni az őt körülvevő építészeti környezetbe. Az épület tömegformálása ugyan eltér a hagyományos Balaton-felvidéki lakóépületekétől, de a hagyományos tetőhajlásszög és a keskeny épülettömegek miatt ez egyáltalán nem zavaró. A nyílászárók osztása és aránya, valamint a homlokzati tagozatok a helyi hagyományokat idézik.

Index
337. – 339.

7. JÓ PÉLDÁK

Felújított lakóház Balatongyörökön

A ház felújítása során nem a hagyományőrzés volt a legfőbb szempont, de az épület léptéke és arányai megőrizték a valamikori parasztházét, így a modern formák és anyagok szépen illeszkednek a falusias környezetbe.

Index
340. – 344.

Új építésű lakóház a Becehegyen

Index
345. – 349.

7. JÓ PÉLDÁK

Sajátos építményfajták, műszaki berendezések

Az egyedi antennatorony nem csak tájékozódási pont, de a település jelképévé is válhat.

Az épületgépészeti berendezések takartan vagy az az épület architektúrájának részeként elhelyezve nem zavaróak.

Index
350. – 355.

9. KÉPJEGYZÉK

CÍMLAP
Völgyzugoly Műhely Kft.

TÉRKÉPEK
xx

RAJZOK, ÁBRÁK
xx

KÖSZÖNTŐ
1 Filep Miklós

1. BEVEZETŐ
2 http://mapio.net/a/91674863/?lang=ro

2. ZÁNKA BEMUTATÁSA
3 http://mapio.net/s/60908126/
4 http://pint.hu/post/167382510483/zánkai-látkép-2017
5 Völgyzugoly Műhely Kft.
6 Völgyzugoly Műhely Kft.
7 Völgyzugoly Műhely Kft.
8 Völgyzugoly Műhely Kft.
9 Völgyzugoly Műhely Kft.
10 Völgyzugoly Műhely Kft.
11 Völgyzugoly Műhely Kft.
12 http://zanka.hu/ertektar-galeria-xii-zanka-nivegy-volgyi-borut-egyesulet/
13 http://zanka.hu/ertektar-galeria-xvii-kozossegi-es-tomegsport-klub/
14 http://zanka.hu/ertektar-galeria-xvi-okalyi-ivan-kertbarat-kor/

3. ÖRÖKSÉGÜNK
15 Völgyzugoly Műhely Kft.
16 Völgyzugoly Műhely Kft.
17 Völgyzugoly Műhely Kft.
18 Völgyzugoly Műhely Kft.
19 Völgyzugoly Műhely Kft.
20 Völgyzugoly Műhely Kft.
21 Völgyzugoly Műhely Kft.
22 Völgyzugoly Műhely Kft.
23 Völgyzugoly Műhely Kft.
24 Völgyzugoly Műhely Kft.
25 Völgyzugoly Műhely Kft.
26 Völgyzugoly Műhely Kft.
27 Völgyzugoly Műhely Kft.
28 Völgyzugoly Műhely Kft.
29 Völgyzugoly Műhely Kft.
30 Völgyzugoly Műhely Kft.
31 Völgyzugoly Műhely Kft.
32 Völgyzugoly Műhely Kft.
33 Völgyzugoly Műhely Kft.
34 Völgyzugoly Műhely Kft.
35 http://zanka.hu/ertektar-galeria-i-hegyestu-a-geologiai-bemutatoval-es-az-orban-kereszttel/
36 http://zanka.hu/ertektar-galeria-i-hegyestu-a-geologiai-bemutatoval-es-az-orban-kereszttel/
37 Völgyzugoly Műhely Kft.
38 Völgyzugoly Műhely Kft.
39 http://mapio.net/a/91691246/?lang=ro
40 Völgyzugoly Műhely Kft.
41 http://zanka.hu/ertektar-galeria-ii-kopaszoki-erdorezervatum-wwf-magyarorszag/
42 Völgyzugoly Műhely Kft.
43 http://zanka.hu/ertektar-galeria-iii-az-onkormanyzati-strand-nadasa/

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK
44 Völgyzugoly Műhely Kft.
45 Völgyzugoly Műhely Kft.
46 Völgyzugoly Műhely Kft.
47 Völgyzugoly Műhely Kft.
48 Völgyzugoly Műhely Kft.
49 Völgyzugoly Műhely Kft.
50 Völgyzugoly Műhely Kft.
51 Völgyzugoly Műhely Kft.
52 Völgyzugoly Műhely Kft.
53 Völgyzugoly Műhely Kft.
54 Völgyzugoly Műhely Kft.
55 Völgyzugoly Műhely Kft.
56 Völgyzugoly Műhely Kft.
57 Völgyzugoly Műhely Kft.
58 Völgyzugoly Műhely Kft.
59 Völgyzugoly Műhely Kft.
60 Völgyzugoly Műhely Kft.
61 Völgyzugoly Műhely Kft.
62 Völgyzugoly Műhely Kft.
63 Völgyzugoly Műhely Kft.
64 Völgyzugoly Műhely Kft.
65 Völgyzugoly Műhely Kft.
66 Völgyzugoly Műhely Kft.
67 Völgyzugoly Műhely Kft.
68 Völgyzugoly Műhely Kft.
69 Völgyzugoly Műhely Kft.
70 Völgyzugoly Műhely Kft.
71 Völgyzugoly Műhely Kft.
72 Völgyzugoly Műhely Kft.
73 Völgyzugoly Műhely Kft.
74 Völgyzugoly Műhely Kft.
75 Völgyzugoly Műhely Kft.
76 Völgyzugoly Műhely Kft.
77 Völgyzugoly Műhely Kft.
78 Völgyzugoly Műhely Kft.

A dokumentumban az ábrák számozását lásd a lap alján: „Index”. Az ábrák számozása balról jobbra, fentről lefelé történik.

9. KÉPJEGYZÉK

79 Völgyzugoly Műhely Kft.
80 Völgyzugoly Műhely Kft.
81 Völgyzugoly Műhely Kft.
82 Völgyzugoly Műhely Kft.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

83 Völgyzugoly Műhely Kft.
84 Völgyzugoly Műhely Kft.
85 Völgyzugoly Műhely Kft.
86 Völgyzugoly Műhely Kft.
87 Völgyzugoly Műhely Kft.
88 Völgyzugoly Műhely Kft.
89 Völgyzugoly Műhely Kft.
90 Völgyzugoly Műhely Kft.
91 Völgyzugoly Műhely Kft.
92 Völgyzugoly Műhely Kft.
93 Völgyzugoly Műhely Kft.
94 Völgyzugoly Műhely Kft.
95 Völgyzugoly Műhely Kft.
96 Völgyzugoly Műhely Kft.
97 Völgyzugoly Műhely Kft.
98 Völgyzugoly Műhely Kft.
99 Völgyzugoly Műhely Kft.
100 Völgyzugoly Műhely Kft.
101 Völgyzugoly Műhely Kft.
102 Völgyzugoly Műhely Kft.
103 Völgyzugoly Műhely Kft.
104 Völgyzugoly Műhely Kft.
105 Völgyzugoly Műhely Kft.
106 Völgyzugoly Műhely Kft.
107 Völgyzugoly Műhely Kft.
108 Lőrinczy Ádám
109 Lőrinczy Ádám
110 Lőrinczy Ádám
111 Lőrinczy Ádám
112 Lőrinczy Ádám
113 Lőrinczy Ádám
114 (3*) Színminta
115 Színminta
116 Völgyzugoly Műhely Kft.
117 Völgyzugoly Műhely Kft.
118 Völgyzugoly Műhely Kft.
119 Völgyzugoly Műhely Kft.
120 Völgyzugoly Műhely Kft.
121 Völgyzugoly Műhely Kft.
122 Völgyzugoly Műhely Kft.
123 Völgyzugoly Műhely Kft.
124 Völgyzugoly Műhely Kft.
125 Völgyzugoly Műhely Kft.
126 Völgyzugoly Műhely Kft.
127 Völgyzugoly Műhely Kft.
128 Völgyzugoly Műhely Kft.
129 Völgyzugoly Műhely Kft.
130 Völgyzugoly Műhely Kft.
131 https://alchetron.com/Arrhenatherum-elatius-1753659-W
132 http://kti.szie.hu/termeszetvedelem/tgabor/fajismeret/images1/poaceae/koel_cri.jpg
133 http://www.bethchatto.co.uk/grasses/melica/melica-ciliata.htm
134 https://alchetron.com/Festuca-valesiaca-2597670-W
135 http://luirig.altervista.org/flora/taxa/index1.php?scientific-name=cleistogenes+serotina
136 http://www.naturespot.org.uk/species/daisy
137 http://gyorgytea.hu/gyorgyteak/egyedi-teak/mezei-kakukkfu-thymus-serpyllum
138 http://magazin.cserkesz.hu/2015/08/orvosi-veronika-veronica-officinalis-l/
139 https://hu.pinterest.com/pin/505458758150708411/
140 http://www.winlawn.com/white-clover-trifolium-repens/
141 http://www.kertelunk.hu/tavasz-hirnoke-a-hovirag.html
142 https://gobotany.newenglandwild.org/species/vinca/minor/
143 https://plantsam.com/viola-odorata/
144 https://www.vdvossen.nl/bloemsoort/meiklokjes/
145 http://luirig.altervista.org/flora/taxa/index1.php?scientific-name=polygonatum+odoratum
146 http://www.fotos-flores.com/jacintos.html
147 http://www.mr-fothergills.co.uk/Flower-Plants/Narcissus-Bulbs/Narcissus-pseudonarcissus
148 https://en.wikipedia.org/wiki/Narcissus_tazetta
149 https://plantsam.com/calendula-officinalis/
150 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cornflowers_(Centaurea_cyanus),_New_Holland,_North_Lincolnshire.jpg
151 https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C5%91rlev%C3%A9l
152 http://www.outsidepride.com/seed/flower-seed/chrysanthemum/daisy-shasta-wildflower-seed.html
153 https://www.zahrada-cs.com/a/cz/3748-anemone-sylvestris-sasanka-lesn%C3%AD/
154 https://hu.pinterest.com/pin/378583912399864150/
155 https://www.chilternseeds.co.uk/item_804q_lilium_bulbiferum_var_croceum_seeds
156 https://www.anniesannuals.com/plants/view/?id=4312
157 https://www.mydirtygardener.com/products
158 http://termeszetes-gyogymodok-gyogynovenyek.blog.hu/2014/03/31/kerti_izsop_vernyomas_kezelesere

159 https://www.mayoflor.com/blog/5-plantas-aromaticas-para-perfumar-nuestro-hogar/
160 https://commons.wikimedia.org/wiki/Ruta_graveolens
161 http://ankert.hu/az-orvosi-zsalya-salvia-officinalis-termesztese-gondozasa-felhasznalasa-fajtai/
162 http://gyorgytea.hu/gyorgyteak/egyedi-teak/mezei-kakukkfu-thymus-serpyllum
163 https://www.mayoflor.com/blog/wp-content/uploads/2012/04/plantas-aromaticas-albahaca.jpg
164 https://maxpull-gdvuch3veo.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2013/06/cotoneaster-1.jpg
165 http://www.nyme.hu/fileadmin/dokumentumok/emk/botkert/Diszfaismeret/Pyracantha%20coccinea/Pyracantha%20coccinea%2001.JPG
166 http://www.gazdazona.hu/2013/06/06/az-egybibes-galagonya/
167 https://www.klikdooglasa.com/private/slike_glavne/19-11-2015-17-10-54-kupina-ester.jpg
168 https://www.dobbies.com/products/plants/shrubs/syringa-vulgaris-sensation/
169 http://tropical.theferns.info/image.php?id=Hibiscus+syriacus
170 https://newfs.s3.amazonaws.com/taxon-images-1000s1000/Caprifoliaceae/lonicera-tatarica-fl-ahaines-e.jpg
171 http://www.jparkers.co.uk/media/catalog/product/cache/1/image/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/0/0/0001798_1.jpg
172 http://chalk.richmond.edu/flora-kaxil-kiuic/i/ipomoea_tricolor_5037_02s.JPG
173 http://image1.gardenersworld.com/image.jpg?tag=63e779a5-785a-473a-b38a-5f8ef471c59b&width=1024&quality=80
174 http://www.vashsad.ua/downloads/image/encyclopedia/Campsis_radicans%20/04.jpg
175 http://image2.gardenersworld.com/image.jpg?tag=78f3c69c-1bfc-464e-9780-e8c75a1703dc&width=1024&quality=80
176 http://www.mlarochelle.net/Vivaces/A/Alyssum_saxatilis_Compacta_Pf_RdfJ-BM_0510_2.jpg
177 http://centredejardinbrossard.com/wp-content/uploads/2014/08/sedum1.jpg
178 http://delosperma.webnode.cz/products/sempervivum-marmoreum-var-marmoreum-f-rubicundum/
179 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sedum_acre_002.JPG
180 http://www.brc.ac.uk/plantatlas/sites/www.brc.ac.uk.plantatlas/files/styles/largest_1152_870/public/images/Tilia_cordata_Kent_LRooney_1.jpg?itok=p7QDvk4d
181 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0e/Rowan_fruit%2C_Sorbus_aucuparia._-_geograph.org.uk_-_896191.jpg
182 http://enfo.hu/mokka/dendrologia/kepek/08884.jpg
183 https://sbwildflowers.files.wordpress.com/2015/06/quercus-berberidifolia-acorns.jpeg
184 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/57/Noix_en_automne_-_Juglans_regia_-_014.JPG
185 https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/30/47/06/304706508ed83ec4a61e229b66ff87ab.jpg
186 https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/3a/24/8b/3a248b71ec3710ae006510f568ff05f9.jpg
187 http://www.bomengids.nl/zomer2004/pics/Peer__Pyrus_communis__Pearimg_5450fruit.jpg
188 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e9/Ribes_uva-crispa_Hedemora_01.jpg
189 http://2.bp.blogspot.com/-OziK1twYEas/UmenEiyExhI/AAAAAAAAAyY/KXiNNZvtclw/s1600/Corylus+avellana.jpg
190 http://www.treesandhedging.co.uk/prodzoomimg558.jpg

9. KÉPJEGYZÉK

191 http://www.naturefg.com/images/a-plants/quercus-pubescens.jpg
192 http://www.treesandhedging.co.uk/prodzoomimg623.jpg
193 https://pbs.twimg.com/media/Cgl8PIaWgAEg02I.jpg
194 http://www.terraalapitvany.hu/fak/jpg/fraxinus.excelsior.1648.jpg
195 http://static3.shop033.com/resources/E7/1000423/picture/1E/13537054.jpg
196 https://www.dobbies.com/media/4811792/Cotinus-coggygria-Royal-Purple.jpg
197 http://testunk.e-goes.com/wp-content/uploads/2016/09/galagonya.jpg
198 https://a6adc47bb216d-fe8a38349bf67815854e-c9e2c04a8f4abb9cbf5.ssl.cf3.rackcdn.com/images/products2/pl/00/00/00/38/pl0000003813_card_lg.jpg
199 https://warehouse1.indicia.org.uk/upload/Dogwood%20(Cornus%20sanguinea)%20Old%20Fosse%20Sapcote%20SP%204980%209216%20(taken%2023.6.2006).JPG
200 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7f/Closeup_of_blackthorn_aka_sloe_aka_prunus_spinosa_sweden_20050924.jpg/1200px-Closeup_of_blackthorn_aka_sloe_aka_prunus_spinosa_sweden_20050924.jpg
201 https://www.google.hu/search?q=Ligustrum+vulgare&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjhzIma76vVAhWTSxoKHX9rCkQQ_AUICigB&biw=1920&bih=901#imgrc=uJN9v2rK9bhbXM
203 Völgyzugoly Műhely Kft.
204 Völgyzugoly Műhely Kft.
205 Völgyzugoly Műhely Kft.
206 Völgyzugoly Műhely Kft.
207 Völgyzugoly Műhely Kft.
208 Völgyzugoly Műhely Kft.
209 Völgyzugoly Műhely Kft.
210 Völgyzugoly Műhely Kft.
211 Völgyzugoly Műhely Kft.
212 Völgyzugoly Műhely Kft.

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ – AJÁNLÁSOK ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

213 Völgyzugoly Műhely Kft.
214 Völgyzugoly Műhely Kft.
215 Völgyzugoly Műhely Kft.
216 Völgyzugoly Műhely Kft.
217 Völgyzugoly Műhely Kft.
218 Forrás: A magyar falu építészete
219 Forrás: A magyar falu építészete
220 Forrás: A magyar falu építészete
221 Forrás: A magyar falu építészete
222 Forrás: A magyar falu építészete
223 Forrás: A magyar falu építészete
224 Völgyzugoly Műhely Kft.
225 Völgyzugoly Műhely Kft.
226 Szabó Zsolt
227 Völgyzugoly Műhely Kft.
228 Völgyzugoly Műhely Kft.
229 Völgyzugoly Műhely Kft.
230 Völgyzugoly Műhely Kft.
231 Völgyzugoly Műhely Kft.
232 Völgyzugoly Műhely Kft.
233 Völgyzugoly Műhely Kft.
234 Völgyzugoly Műhely Kft.
235 Völgyzugoly Műhely Kft.
236 Völgyzugoly Műhely Kft.
237 Völgyzugoly Műhely Kft.
238 Völgyzugoly Műhely Kft.
249 Völgyzugoly Műhely Kft.
240 Völgyzugoly Műhely Kft.
241 Völgyzugoly Műhely Kft.
242 Völgyzugoly Műhely Kft.
243 Völgyzugoly Műhely Kft.
244 Völgyzugoly Műhely Kft.
245 Völgyzugoly Műhely Kft.
246 Völgyzugoly Műhely Kft.
247 Völgyzugoly Műhely Kft.
248 Völgyzugoly Műhely Kft.
249 Völgyzugoly Műhely Kft.
250 Völgyzugoly Műhely Kft.
251 Völgyzugoly Műhely Kft.
252 Völgyzugoly Műhely Kft.
253 Völgyzugoly Műhely Kft.
254 http://mapio.net/a/91691246/?lang=sl
255 Völgyzugoly Műhely Kft.
256 Völgyzugoly Műhely Kft.
257 http://www.erzsebetprogram.hu/erzsebet-udulokoz-pont-es-tabor-zanka
258 http://www.erzsebetprogram.hu/erzsebet-udulokoz-pont-es-tabor-zanka
259 Völgyzugoly Műhely Kft.
260 Völgyzugoly Műhely Kft.
261 Völgyzugoly Műhely Kft.
262 Völgyzugoly Műhely Kft.
263 Völgyzugoly Műhely Kft.
264 Völgyzugoly Műhely Kft.
265 Völgyzugoly Műhely Kft.
266 Völgyzugoly Műhely Kft.
267 Völgyzugoly Műhely Kft.
268 Völgyzugoly Műhely Kft.
269 Völgyzugoly Műhely Kft.
270 Völgyzugoly Műhely Kft.
271 Völgyzugoly Műhely Kft.
272 Völgyzugoly Műhely Kft.
273 Völgyzugoly Műhely Kft.
274 Völgyzugoly Műhely Kft.
275 Völgyzugoly Műhely Kft.
276 Völgyzugoly Műhely Kft.
277 Völgyzugoly Műhely Kft.
278 Völgyzugoly Műhely Kft.
279 Völgyzugoly Műhely Kft.
280 Völgyzugoly Műhely Kft.

281 Völgyzugoly Műhely Kft.
282 Völgyzugoly Műhely Kft.
283 http://mapio.net/pi-c/p-28569839/

7. JÓ PÉLDÁK

284 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
285 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
286 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
287 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
288 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
289 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
290 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
291 www.kitervezte.hu/epuletek/vendeglatas/uj-nemzedek-kozpont-zanka
292 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
293 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
294 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
295 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
296 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
297 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
298 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
299 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
300 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
301 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
302 http://epiteszforum.hu/absztrakt-erdo-iskolabovites-zankan
303 Völgyzugoly Műhely Kft.
304 Völgyzugoly Műhely Kft.
305 Völgyzugoly Műhely Kft.
306 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
307 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
308 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
309 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
310 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
311 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
312 http://epiteszforum.hu/galeria/gyogynoveny-volgy-koz-pont-zankan/174203
313 Völgyzugoly Műhely Kft.
314 Völgyzugoly Műhely Kft.
315 Völgyzugoly Műhely Kft.
316 Völgyzugoly Műhely Kft.
317 Völgyzugoly Műhely Kft.
318 Völgyzugoly Műhely Kft.
319 Völgyzugoly Műhely Kft.
320 Völgyzugoly Műhely Kft.
321 Völgyzugoly Műhely Kft.
322 Völgyzugoly Műhely Kft.
323 Völgyzugoly Műhely Kft.
324 Völgyzugoly Műhely Kft.
325 Völgyzugoly Műhely Kft.
326 Völgyzugoly Műhely Kft.
327 Völgyzugoly Műhely Kft.
328 Völgyzugoly Műhely Kft.
329 Völgyzugoly Műhely Kft.
330 Völgyzugoly Műhely Kft.
331 Völgyzugoly Műhely Kft.
332 Völgyzugoly Műhely Kft.
333 Völgyzugoly Műhely Kft.
334 Völgyzugoly Műhely Kft.
335 Völgyzugoly Műhely Kft.
336 Völgyzugoly Műhely Kft.
337 Völgyzugoly Műhely Kft.
338 Völgyzugoly Műhely Kft.
339 Völgyzugoly Műhely Kft.
340 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
341 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
342 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
343 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
344 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
345 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
346 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
347 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
348 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
349 Lőrinczyné Zelinka Szilvia
350 http://www.lignum-europa.hu/page/antennator-nyok-kilatok
351 http://www.fataj.hu/2010/08/251/torony.jpg
352 Völgyzugoly Műhely Kft.
353 Völgyzugoly Műhely Kft.
354 http://static1.architectforum.hu/files2012/cache/n25722-lead-torok-vesz-7173.jpg
355 Völgyzugoly Műhely Kft.

10. IRODALOMJEGYZÉK

A Balaton-felvidék tájba simuló népi építészete, Cser Kiadó-2010

Balaton-felvidéki építészeti útmutató, Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet

Zánkai értékleltár – Emlékkötet Zánka 850. évfordulójára

A magyar falu építészete – Műszaki könyvkiadó, Budapest, 1955

www.zanka.hu

MEGBÍZÓ

Zánka Község Önkormányzata
Filep Miklós polgármester
Németh Balázs főépítész
8251 Zánka, Iskola utca 11.

SZERZŐK

Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0491, 70-944-3015, 20-9138-575

Ferik Tünde – okl. építészmérnök,
településrendező vezető tervező

Südi Beáta – építészmérnök

MUNKATÁRSAK

Grafikai szerkesztés: Székely István

© Minden jog fenntartva!

VZM 1368/16